

JOUW INVLOED ALS RAADSLID

— OPLEIDINGENGIDS —

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

2022

DE DIGITALE LEEROMGEVING VOOR RAADSLEDEN: ALLES OP ÉÉN PLEK

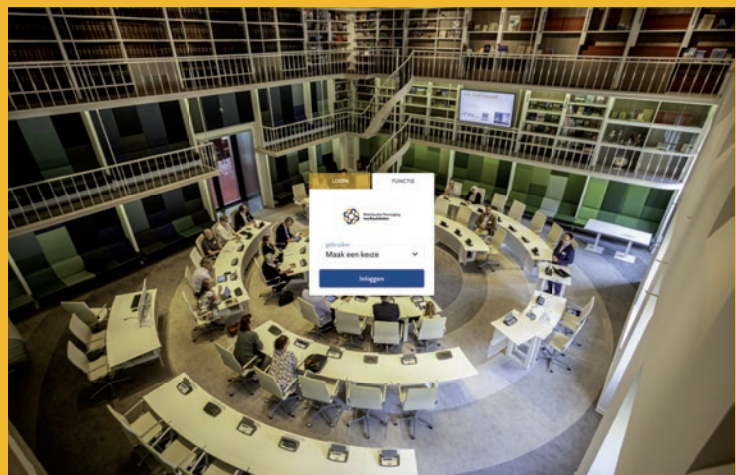
Als raadslid komt er veel op u af. U beslist over gewichtige zaken en wordt geacht om hier alles over te weten. Dat kost veel tijd. Tijd die u vaak niet hebt naast een baan en een privéleven. Daarom reikt de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden u hét hulpmiddel aan waarmee u nooit op achterstand staat: de digitale leeromgeving voor raadsleden. In deze leeromgeving vindt u alles over wat er in een raadsperiode op u af kan komen. Met de gratis digitale leeromgeving voor raadsleden heb je altijd 24/7 toegang tot de informatie die jou in staat stelt het raadswerk het beste uit te voeren. De leeromgeving bevat ruim tweehonderd opleidingsmodules, speciaal gericht op raadsleden. Er zijn e-learnings, handleidingen, infographics, tips en educatieve filmpjes over onderwerpen die relevant zijn voor je raadswerk.

Zo vind je er een instapcursus gemeenterecht of een uitgebreid stappenplan over wat de Omgevingswet met zich meebrengt. Naast opleidingsmodules gericht op Kennis, vind je in de leeromgeving ook modules over Vaardigheden (hoe pak je iets aan, zoals debatteren) en Houding (hoe is je gedrag, hoe ga je bijvoorbeeld om met de balans werk/privé). Zoek ook eens op een trefwoord als burgerparticipatie of gemeentefinanciën, de leeromgeving wordt continue ververst. Zie: <https://academieportal.nl/Raadsleden>

LEERLIJNEN

In de leeromgeving vind je ook modules geclusterd op thema, de leerlijnen. Deze leerlijnen zijn er:

1. Hoe bereid je je voor op het raadslidmaatschap?
2. De basis als raadslid;
3. Invulling geven aan je rol als raadslid;
4. Recht, integriteit en veiligheid;
5. Vergaderen;
6. Debatteren en onderhandelen;
7. Financiën;
8. Ruimtelijke ordening / Omgevingswet;
9. Sociaal domein / Jeugd;
10. Participatie;
11. Profileren;
12. Energietransitie.

RAADSINFORMATIESYSTEEM

Je kunt de leeromgeving voor raadsleden laten koppelen aan het raadsinformatiesysteem van je gemeente. Zodra een onderwerp in je gemeenteraad op de agenda komt, attendeert het raadsinformatiesysteem je op de modules die het beste aansluiten bij het onderwerp.

INHOUD VAN DE OPLEIDINGENGIDS

Woord van de voorzitter	4	Interviews	
		Hoogleraar Gerda van Dijk	22
Ervaringen van nieuwe raadsleden		Rinze Visser, nestor van de raadsleden	48
Marloes Rijpstra, Ameland	8	Literatuur	
Teun Wolbink, Hardenberg	12	Boeken over macht en invloed	30
Leon Mulder, Veere	16	Invloed om rekening mee te houden	
Alex van Assouw, Oisterwijk	20	Regionale samenwerking	6
Erwin Slootweg, Hollands Kroon	28	College van B&W	10
Judith Caenen, Landgraaf	34	Provincie	14
Jelte Kolkman, Rheden	38	Gemeentesecretaris	18
Elika Rehim Zadeh, Rotterdam	42	Rijksoverheid	26
Stevie Nolten, Utrecht	46	Raad van State	32
		Belangenorganisaties	36
Invloed voor de raad		Europese Unie	40
Ombudsman	7	Universiteiten	44
Lokale rekenkamer	11		
Griffie	15		
(Social) media	19		
Accountant	27		
Burgerparticipatie	33		
Politieke partij	37		
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	41		
Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	45		

COLOFON

De Opleidingengids 2022 is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.
De uitgave is gerealiseerd met steun van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Concept en redactie

VLAMING! - www.vlaming.amsterdam

Ontwerp en opmaak

PINTA grafische producties - www.pinta.nl

Druk

De Bink, Leiden

Den Haag/Amsterdam, 2022

Copyright Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, 2022

Contact en advertentieverkoop

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Postbus 30435, 2500 GK Den Haag

Tel: 070-373 8195

info@raadsleden.nl

Beste collega-raadsleden

Als raadsleden hebben we het voor het zeggen in de gemeente. Wij zijn degenen die de koers mogen bepalen. Maar we realiseren ons niet altijd dat we zoveel invloed hebben. En als dit wel op het netvlies staat, wil dat nog niet altijd zeggen dat het helemaal lukt om die invloed aan te wenden.

Tel daarbij op dat de gemeenteraad lekenbestuur is, en het is duidelijk waarom in deze tijd, waarin steeds meer complexe dossiers op het bord van de gemeente terecht komen, ondersteuning van raadsleden meer dan ooit nodig is.

Besef echter ook dat je er als raadslid niet alleen voor staat. Je hebt uiteraard je fractiegenoten, maar ook andere raadsleden zijn je collega's waar je van kan leren en mee kan samenwerken. De griffie is er om je te helpen, de rekenkamer, de accountant die de boeken van de gemeente controleert en de ombudsman van de gemeente. Allemaal vraagbaken, adviseurs en helpers waar je je voordeel mee kan doen.

Ook van buiten komt er hulp, zoals van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden die raadsleden de broodnodige ondersteuning biedt. Niet alleen doet de vereniging regelmatig onderzoek naar het ambt van raadslid en de uitdagingen die daarbij komen kijken, ook geven we raadsleden informatie en advies over hun rechtspositie. Je hoeft er niet eens voor op te staan, want we hebben een digitale leeromgeving met modules over allerlei relevante onderwerpen – van financiën tot debatteren.

Maar het kan ook actiever, want regelmatig organiseren we opleidingsdagen over tal van onderwerpen. Daar raak je in gesprek met collega-raadsleden van andere gemeenten. Inspirerend om te horen hoe zij omgaan met vraagstukken waar we als raadsleden allemaal antwoorden voor zoeken. En niet te vergeten zijn er de diverse cursussen en opleidingen die we aanbieden in samenwerking met partners. Het nieuwste aanbod daarvan staat in de bijlage van de Opleidingengids beschreven.

Dit is Hanneke Willemstein

Hanneke Willemstein (1976) is geboren en getogen in Chaam, Noord-Brabant. Op haar achttiende vertrekt ze als au pair naar de Verenigde Staten. Van 1995 tot 2002 woont ze in Amsterdam, waar ze Algemene Cultuurwetenschappen studeert. Later verhuist ze met haar gezin naar Breda en werkt in de kunst en als freelancejournalist. Ook is ze actief bij het Jeugdcultuurfonds. Hanneke is sinds 2014 gemeenteraadslid voor de lokale partij GBSV Chaam in de gemeente Alphen-Chaam. In juni 2022 neemt ze het voorzitterschap van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden over van Bahreddine Belhaj.

Een cursus of opleiding kan nuttig zijn. Want, hoe beter je als raadslid geïnformeerd bent en hoe vaardiger je wordt, des te groter is jouw invloed op de besluitvorming. En daar gaat het om.

Mijn advies is dan ook om jezelf als raadslid serieus te nemen en zaken die de gemeenteraad ondersteunen, goed te regelen met elkaar. Zorg dat je de raad voldoende opleidingsbudget toekent, investeer als raad in de ondersteuning die je bij het uitvoeren van dit ambt nodig hebt. Het is in het belang van de inwoners van je gemeente die hiermee een waardig en kwalitatief beter bestuur krijgen.

Om te bepalen waar je scholingsbehoefte ligt, heeft de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden een competentiescan ontwikkeld. Je krijgt hiermee inzicht in je sterktes en verbeterpunten, plus een advies over welke scholing het beste bij jou past. Blader eens door deze Opleidingengids en doe er als raadslid je voordeel mee! Ik ga dat zeker doen.

Hanneke Willemstein
Voorzitter Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Regionale samenwerking

Onvoldoende grip van raadsleden op regionale regelingen

Het overgrote deel van de raadsleden is ontevreden over de mogelijkheden om regionale besluitvorming te beïnvloeden, zo blijkt uit onderzoek van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. Zestig procent van de raadsleden vindt gemeenschappelijke regelingen waarin deze samenwerking is geregeld een bedreiging voor de lokale democratie. De invloed van de raad wordt uitgehold, zo is het gevoelen.

Het overgrote deel van de gemeenten heeft gemeentelijke taken overgedragen aan meer dan tien gemeenschappelijke regelingen per gemeente. Grote en kleine gemeenten nemen zelfs vaak deel aan meer dan twintig regionale samenwerkingsverbanden. De belangrijkste taken die gemeenten samen uitvoeren zijn de taken in het sociaal domein (zorg, maatschappelijke ondersteuning), milieu en duurzaamheid (energietransitie en afval).

Regionale samenwerking tussen gemeenten en andere overheden is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR). Gemeenten, provincies en waterschappen mogen samenwerken in publiekrechtelijke constructies. Er zijn meer dan vierhonderd van zulke samenwerkingsverbanden.

Voor taken in regionale samenwerking ontbreekt bij raadsleden het eigenaarschap. Ze ervaren dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om wethouders ter verantwoording te roepen over de gemaakte afspraken in de regio. Daarnaast krijgen ze te weinig informatie over de regionale samenwerkingsverbanden van gemeenten. Tenslotte twijfelen ze of burgemeesters en wethouders

voldoende tijd, kennis en ervaring hebben voor grip op en aansturing van de uitvoering van de taken in gemeenschappelijke regelingen.

Raadsleden kunnen hier wat aan doen door gezamenlijk te bepalen wat de raad wil met de samenwerkingsverbanden en op welke manier de raad de controle wil uitvoeren.

Zes vragen die raadsleden kunnen stellen over regionale samenwerking helpen hierbij.

1. Waarom wil je als raad taken in een samenwerkingsverband uitvoeren? Zorg voor een visie op de identiteit van de samenwerking.
2. Welke positie heeft de gemeenteraad in het speelveld van de samenwerking, in het bijzonder in de gemeenschappelijke regeling?
3. Op welke wijze wil je sturen en invloed op de uitvoering van de gemeenschappelijke regeling uitoefenen?
4. Hoe wil je als gemeenteraad toetsen en controleren of dat wat is afgesproken ook wordt uitgevoerd in de gemeenschappelijke regeling?
5. Hoe houd je als gemeenteraad zicht op risico's in de gemeenschappelijke regeling en welke voorwaarden moeten worden vervuld als je de regeling wilt beëindigen?
6. Hoe regel je de monitoring en verantwoording op de uitvoering van de taken van de gemeenschappelijke regeling?

Zie ook:

[Handreiking grip en controle op regionale samenwerking](#)

De ombudsman

Inzicht in wat er leeft en hoe dienstverlening beter kan

De ombudsman van een gemeente helpt raadsleden om inzicht te krijgen in de knelpunten die burgers ervaren in de gemeente. Ook draagt de ombudsman oplossingen aan.

Alle gemeenten hebben een instantie die klachten van burgers in behandeling neemt. Zij kunnen daarvoor een eigen ombudsfunctie regelen, of een beroep doen op de Nationale ombudsman. Een kwart van de gemeenteraden heeft ervoor gekozen om zelf een ombudsman of -functie in te richten. In driekwart van de gemeenten is de taak van de lokale ombudsman bij de Nationale ombudsman belegd.

Wanneer het gaat over klachtafhandeling of dienstverlening van de gemeente, kan de ombudsman ook veel betekenen voor raadsleden. Elk raadslid kan aankloppen bij de ombudsman met een verzoek om informatie, een vraag om advies, de afgifte van een signaal of een verzoek om een presentatie.

Allereerst kan de ombudsman inzicht geven in onderwerpen waar burgers mee worstelen in de gemeente. Klachten over gemeenten gaan met name over de Wmo, de jeugdhulp, schuldhulpverlening, handhaving en informatieverstrekking.

Daarnaast helpt de ombudsman om oplossingen aan te dragen voor knelpunten. Het is de sparringpartner die helpt om klachtbehandeling te verbeteren en samen te zoeken naar oplossingen.

Verder kan de ombudsman op eigen initiatief onderwerpen onderzoeken die voor gemeenten belangrijk zijn. Bijvoorbeeld over maatwerk voor ondernemers die in de knel zijn gekomen, informatieverstrekking rondom vergunningverlening, problemen bij inschrijvingen in de Basisregistratie Personen, knelpunten in de toegang tot schuldhulpverlening of de vrouwenopvang.

Volksvertegenwoordigende rol

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Hoe nauwer we samenwerken, hoe sterker we staan’

Toen Marloes Rijpstra raadslid werd moest ze kiezen welke hobby's ze wel en niet bleef doen. Maar politiek had allang haar interesse en ze had er iets voor over. Ze wil vooral signalen uit de samenleving vertalen in de raad. “Mensen brengen zaken onder mijn aandacht die in geen enkel verkiezingsprogramma staan.”

“Bijna drie jaar geleden stapte een raadslid uit onze partij en nam de zetel mee. Zo verdwenen we uit de raad. Is dit het nu, zo vroegen we ons af in de werkgroep van de partij. Onze groep begon op leeftijd te raken. Maar we wilden er nog een keer voor gaan, kijken of het lukte om terug te komen in de raad. We hebben onze schouders eronder gezet en het is gelukt.”

“Politiek interesseerde me altijd al. Als politica mag je je legaal met van alles bemoeien, overal mag je iets van vinden en er iets over zeggen. Net iets voor mij. Als ik stukken lees pingpongen de gedachten door mijn hoofd, over wat er beter kan om iets krachtiger neer te zetten. Wat ik wil is dat Ameland een fijne plek is om te wonen. De goede dingen wil ik behouden, waar het wringt wil ik dingen verbeteren. Dit is wat iedereen wil op Ameland, los van politieke standpunten. Als raadslid zit je er immers voor iedereen.”

“De volksvertegenwoordigende rol vind ik het belangrijkste van mijn raadslidmaatschap. Altijd luister ik naar wat mensen te zeggen hebben, ook als ik word aangesproken op straat. Dat gebeurt vaak, meer dan ik

Naam:	Marloes Rijpstra
Gemeente:	Ameland
Partij:	PvdA
Raadslid sinds:	2022
Leeftijd:	39
Beroep:	Docent op de basisschool

had verwacht. Ik wil horen wat er leeft, zodat ik daar op kan acteren. Mensen vragen mijn aandacht niet voor grote thema's. Ze brengen actuele zaken onder mijn aandacht die soms in geen enkel verkiezingsprogramma staan.”
“Als docent gaat luisteren me goed af. Op school heb

ik twaalf jaar in de medezeggenschapsraad gezeten en meebeslist over beleid. Ik heb geleerd om stukken kritisch te lezen en kritische vragen te stellen. Met spreken in het openbaar heb ik geen moeite.”

“Toch was ik de eerste twee raadsvergaderingen wat nerveus, ook al is dat niemand opgevallen. Vergaderen via de voorzitter, je kan niet zomaar iets zeggen, er is een vaste volgorde van sprekers, het is anders dan ik gewend ben. Tot overmaat van ramp had ik de eerste keer geen schrijfblok mee. Die gebruik ik niet tijdens vergaderingen omdat schrijven mij afleidt van luisteren. Vragen die ik wilde stellen kon ik daardoor niet opschrijven, ik moest ze onthouden.”

“Waar ik moeite mee heb zijn de pittige raadsvergaderingen waar het soms wat onaardig is. Er zijn dingen gezegd die ik me persoonlijk heb aangetrokken. Niet dat mijn emoties zichtbaar waren, maar ik had ze wel. Dat is ervaring, dat ik leer om er afstand van te nemen zonder dat ik me afsluit.”

‘Afstemming is belangrijk, want als raadsleden controleren we samen het beleid’

“Het raadslidmaatschap vraagt tijd. Ik heb een voltijdse baan, dan is het zwaar als je soms vijf keer per week ’s avonds weg bent. Als je raadslid bent is er altijd iets te doen. Ik wist dat het raadslidmaatschap gevolgen zou krijgen voor mijn tijdsbesteding en dan moet ik keuzes maken. Ik ben volleybaltrainer voor de jeugd, dat wil ik blijven doen. Ik wil ook zelf volleybal blijven spelen. Maar activiteiten op de sportclub kan ik er niet meer naast doen. Ook met sloeproeien ben ik gestopt, een andere hobby.”

3
tips

van Marloes

1. Luister als je wordt aangesproken op straat, want zo leer je wat er leeft bij de mensen.
2. Neem soms wat afstand zonder je af te sluiten, want wat in de raad wordt gezegd is niet persoonlijk.
3. Leg contacten buiten je vertrouwde kring, want dat helpt om het grote geheel te blijven zien.

“We hebben maar één zetel, dus is het raadswerk niet te verdelen tussen fractiegenoten. Maar wel tussen leden van de werkgroep van de partij. Om te peilen hoe anderen erin staan ga ik ook naar andere raadsleden. Die afstemming is belangrijk, want als raad controleren we samen het beleid van de gemeente. Hoe nauwer we samenwerken, hoe sterker we staan als raad.”

“Soms vraag ik hulp aan de griffier, die me fantastisch heeft geholpen bij het indienen van een motie. Daarnaast klop ik aan bij de landelijke partij. Laatst waren statenleden bij ons op het eiland. Ook is er contact met partijleden van de andere Waddeneilanden. Lijntjes met andere politici zijn korter als je aangesloten bent bij een landelijke partij.”

“Het is belangrijk om als raadslid uit je bubbel te stappen. Je bent zo betrokken bij je eigen gemeente en je eigen raad, waar je iedereen kent. Contacten leggen buiten je bekende omgeving is een aanrader, want dit helpt om het grote geheel te blijven zien.”

Waarom het soms lijkt alsof het college de baas is

Zelfs raadsleden hebben soms het gevoel dat het college van burgemeester en wethouders de gemeente bestuurt. Terwijl de wet duidelijk is wat ieders taken en rollen zijn. Het college en de raad zijn gelijkwaardig voor het beleid van de gemeente.

De gemeenteraad is volgens de wet het hoogste bestuursorgaan van de gemeente. In de praktijk wordt dat wel eens vergeten. Wethouders bepalen in gelijke mate met de gemeenteraad de koers voor het beleid van de gemeente, op de voet gevolgd door de ambtenaren, zo denken veel raadsleden. Slechts een vijfde deel van de raadsleden ziet de gemeenteraad in de praktijk daadwerkelijk als het hoogste, meest invloedrijke bestuursorgaan van de gemeente.

Zo is het geen vanzelfsprekendheid dat de gemeenteraad in elke gemeente vanaf het begin door het college betrokken wordt bij hoe de opvang van vluchtelingen en asielzoekers gedaan moet worden. Toch is het de raad die beleidsplannen maakt en vaststelt en het college dat ze uitvoert.

De taken en bevoegdheden van het college zijn bij wet geregeld. Ze zijn te verdelen in drieën:

1. Uitvoering van de besluiten van de gemeenteraad.
2. Uitvoering van wetten en regelingen van het rijk en de provincie.
3. Verantwoordelijkheid voor de financiën van de gemeente en de organisatie.

Onder deze bevoegdheden vallen tal van praktische zaken, zoals de verantwoordelijkheid voor het ambtelijk functioneren en het aangaan van contracten, grondtransacties en andere privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente.

Daarnaast heeft de burgemeester een aantal wettelijke taken:

1. Als eerste vertegenwoordiger van de gemeente is de burgemeester woordvoerder van de gemeente bij belangrijke kwesties.
2. Handhaving van de openbare orde en veiligheid. Hieronder valt het gezag over de politie en de brandweer.

Lokale rekenkamer

Een goede relatie tussen raad en rekenkamer is belangrijk

De lokale rekenkamer kan de gemeenteraad helpen om zijn controlerende rol beter uit te voeren. Dit door de raad te voorzien van belangrijke informatie en aanbevelingen. Eind 2023 wordt de rekenkamer geschoeid op een nieuwe leest.

De lokale rekenkamer doet onderzoek naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Om de inzet en de kwaliteit van de rekenkamer optimaal te benutten, is een goede relatie tussen de rekenkamer, raad en ambtelijke organisatie van groot belang.

Tot nu toe kunnen gemeenten nog kiezen uit een onafhankelijke rekenkamer of het instellen van een rekenkamerfunctie waarin raadsleden het rekenkamerwerk overnamen. Dat laatste mag straks niet meer. Dit jaar is een wetsvoorstel aangenomen om de lokale rekenkamerfunctie te veranderen.

In plaats daarvan moet elke gemeente een lokale rekenkamer hebben. Raadsleden mogen hier geen lid meer van zijn. Een onafhankelijke ondersteuner is straks niet verplicht is, dit kan een medewerker van de griffie zijn.

Een gemeente mag de lokale rekenkamer ook opzetten samen met andere gemeenten. De bevoegdheden van deze rekenkamers worden uitgebreid. Zo kunnen zij straks onderzoek instellen naar de contracten met privaatrechtelijke

rechtspersonen waarmee bijvoorbeeld zorg of maatschappelijke ondersteuning in het sociale domein wordt ingekocht.

Ook de mogelijkheden om onderzoek te doen naar subsidies, garanties en leningen worden verruimd. Ten slotte krijgen decentrale rekenkamers meer mogelijkheden om onderzoek te doen naar privaatrechtelijke rechtspersonen waarin verschillende overheidsorganen samenwerken.

Gemeenten mogen zelf bepalen hoeveel budget er per jaar wordt uitgetrokken voor de rekenkamer. Over de verhouding tussen de rekenkamer zonder raadsleden met de gemeenteraad bereidt de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden samen met de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers stappenplannen en gesprekken voor.

Onderlinge omgang

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Na afloop moet je samen een biertje kunnen drinken’

Als jonge ondernemer was Teun Wolbink actief in een lokale belangenorganisatie. Vaak zat hij tijdens een raadszitting op de publieke tribune. Goed overleggen, samenwerken en het onderhouden van goede relaties zijn belangrijk om resultaten te behalen in de raad, stelt hij. “Met persoonlijk contact kun je nog heel wat voor elkaar krijgen.”

“Twintig jaar ben ik voorzitter geweest van Plaatselijk Belang, een lokale belangenorganisatie. We spraken ons uit over praktische zaken zoals een nieuwe rondweg, de bouw van windmolens en de komst van een azc. Namens de belangenorganisatie overlegde ik veel met raadsleden en wethouders. Vaak zat ik bij raadsvergaderingen op de publieke tribune, politiek had altijd al mijn belangstelling. Meedenken, overleggen, samenwerken, het ging me goed af. Ik kan een vergadering leiden en ik kan in het groepsproces overweg met mensen. Maar als jonge ondernemer had ik de tijd niet voor een raadslidmaatschap.”

“Toch werd ik gevraagd voor de kieslijst van het CDA. Wil ik nog een keer in de raad zitten, dan moet het nu maar, dacht ik. De dynamiek in de raad is heel anders dan in een belangenorganisatie. Wil je als raadsfractie iets bereiken, dan moet je goed overleggen met andere fracties. Zelfs al zijn we in de gelukkige omstandigheden dat we de grootste partij zijn in de raad.”

“Een grote fractie is een voordeel, zeker als je nieuw bent in de raad. Er zijn veel portefeuilles in de raad, die

Naam:	Teun Wolbink
Gemeente:	Hardenberg
Partij:	CDA
Raadslid sinds:	2022
Leeftijd:	53
Beroep:	Agrarisch ondernemer

kun je prima verdelen. Ik heb de portefeuille ruimtelijke ordening, landbouw, natuur verkeer en vervoer. Als grote fractie kun je ook veel ruggenspraak houden met fractiegenoten.”

“In de raad wil ik de stem van de landbouw laten horen. Hardenberg is een landelijke gemeente met een groot agrarisch gebied. Er zitten niet voor niets vier agrariërs in de raad. Maar natuurlijk hebben we ook een visie die breder is dan dat. Woningbouw is een belangrijk doel van Hardenberg. Daarnaast staan ook de ontsluiting van de gemeente en de energietransitie hoog op de agenda, een onderwerp dat soms de nodige emoties oproept omdat mensen zich er zo nauw bij betrokken voelen.”

“Hoe goed je in de raad ook overleg voert met andere partijen, het komt toch voor dat je het niet eens wordt. Dan zijn er momenten dat je standvastig moet zijn, of anders neer moet leggen bij een besluit waar je niet achterstaat. Daarom is het goed om tot compromissen bereid te zijn. Een goede relatie met anderen, zoals wethouders, is belangrijk.”

‘Hoe goed je in de raad ook overleg voert met andere partijen, het komt toch voor dat je het niet eens wordt’

“Als raadslid moet je benaderbaar zijn, want ook buiten de raadszaal is er overleg. Zodra de raadsvergadering afgelopen is, wordt er vaak nog heel wat overleg gevoerd. Niet dat daar besluiten worden genomen, maar toch kun je in het persoonlijk contact nog heel wat voor elkaar krijgen. We houden het in de raad fatsoenlijk, nooit spelen we op de man. Na afloop van een raadsvergadering moet je samen een biertje kunnen drinken.”

“Contacten met de media zijn ook iets waar je als raadslid gebruik van kan maken. Ik onderhoud een goede relatie

3
tips

van Teun

1. Wees bereid tot compromissen, anders moet je je neerleggen bij besluiten waar je niet achter staat.
2. Blijf benaderbaar, want overleg vindt ook plaats buiten de raadszaal.
3. Denk goed na als je een interview geeft, want media kunnen je maken of breken.

met de lokale pers. Journalisten kennen mij nog van mijn rol bij Plaatselijk Belang. Ze kunnen je als raadslid maken of breken. Interviews kunnen worden verdraaid, er kan geknipt worden in wat je zegt. Eenmaal op de radio kun je je inbreng niet meer herstellen. Daarom is het belangrijk om goed na te denken hoe je omgaat met de media. Ik vraag altijd of ik een artikel eerst mag lezen voor het wordt gepubliceerd.”

“De eerste motie diende ik namens het CDA in voor de zomervakantie, die ging over kleine windmolens die mensen zelf kunnen plaatsen. Die werd aangenomen. Dat gaf me een goed gevoel.”

“De komende jaren zal ik nog wel wat opleidingen volgen, maar eerst wil ik als raadslid nog beter op mijn plek zitten. Een opleiding moet mij passen. Ik wil niet teveel worden gevormd tot beleidsmaker, maar bij mijzelf blijven. Bijvoorbeeld door het gebruik van Jip- en Janneketaal. Zo blijf ik als raadslid begrijpelijk voor iedereen buiten de politiek.”

Provincie

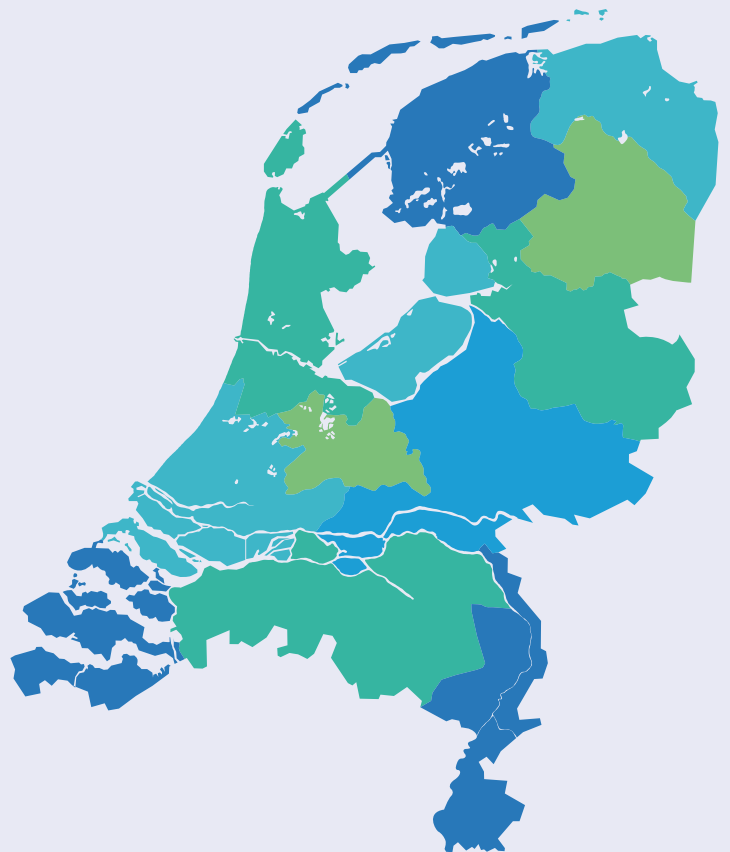
Over tal van lokale zaken beslist de provincie

Gemeenten stemmen de uitvoering van beleid vaak af met de provincie. De provinciale overheid is onder andere de toezichthouder van gemeenten. In tal van lokale zaken heeft de provincie zeggenschap.

Over veel zaken mag de provincie zelfstandig beslissen. Bijvoorbeeld waar ze wegen aanlegt. Daarnaast voert de provincie ook een aantal landelijke wetten uit. Zo is elke provincie verantwoordelijk voor de aanleg van nieuwe natuur.

De provincie heeft de volgende bevoegdheden en taken:

- Bepalen of steden en dorpen kunnen uitbreiden en waar bedrijventerreinen en kantorenparken mogen worden aangelegd. Dit staat in de Wet ruimtelijke ordening.
- Bepalen waar wegen, spoorwegen, scheepvaartverbindingen, industriegebieden, agrarische en natuurgebieden en recreatieve voorzieningen komen. Daarvoor maakt de provincie zogeheten structuurplannen. Gemeenten houden hier rekening mee bij het maken van hun bestemmingsplannen.
- Verantwoordelijkheid voor de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen, fietspaden en bruggen.
- Zorgdragen voor schoon zwemwater en veilige routes voor vrachtwagens met gevaarlijke stoffen. Dit staat in de nationale milieuwetgeving.
- Het realiseren van nieuwe natuur en het behoud van bestaande natuur.
- Toezicht houden op de naleving van milieuwetten voor lucht, bodem en water. Daarnaast gaat de provincie verontreiniging tegen, bijvoorbeeld door bodemsanering.
- Toezicht houden op de waterschappen.
- Toezicht houden op de gemeenten. De gemeenten laten elk jaar hun begroting en jaarrekening goedkeuren door het college van Gedeputeerde Staten.

Griffier

De griffie is de belangrijkste ondersteuner van de raad

De griffier is heel wat meer dan de secretaris tijdens de raadsvergaderingen. De griffier is namens de raad de vertegenwoordiger, belangenbehartiger en gesprekspartner in de driehoek met burgemeester en gemeentesecretaris. De griffier is bovenal ook ondersteuner van raad en raadsleden en levert zo een cruciale bijdrage in het functioneren van de lokale democratie.

De griffier vormt samen met de gemeentesecretaris/ algemeen directeur de top van de gemeentelijke organisatie. De griffier neemt daarbinnen een bijzondere positie in: onafhankelijk en eindverantwoordelijk met rechtstreekse verantwoording aan de gemeenteraad.

De raadsgriffies van gemeenteraden bestaan gemiddeld uit vier medewerkers, met uitschieters naar ruim twintig medewerkers. Maar er zijn ook griffies met minder medewerkers. Daarmee is de ondersteuning van de gemeenteraad als hoogste bestuursorgaan nog lang niet op het ideale niveau, vinden ook de griffiers zelf.

De griffie(r) is de schakel tussen externe partijen en de gemeenteraad. Bijvoorbeeld als partijen in contact willen komen met raadsleden, de raad willen uitnodigen of een belangrijk bericht aan de gemeenteraad willen sturen. En andersom: de griffie(r) neemt contact op met inwoners, ondernemers of maatschappelijke organisaties om hen te informeren over actuele politieke onderwerpen, informatie bij hen op te halen of hen actief te betrekken bij onderwerpen.

Veel griffiers willen vooral goed samenwerken met de raad. Ze willen de raad ontwikkelen, ze willen verbinden in een situatie van toenemende versplintering en fragmentatie, ze zien voor zichzelf een belangrijke taak bij het toegankelijk maken van de systeemwereld van de raad voor de inwoners en ze willen ondersteunen bij de vormgeving van de agenda van de raad.

De omvang van de griffie wordt bepaald door de gemeenteraad. En die doet er verstandig aan om de raadsgriffier op voet van gelijkwaardigheid te positioneren in de driehoek met burgemeester en secretaris. Bovendien zorgt de raad voor voldoende budget om de ideale omvang van de griffie vorm te geven.

Koers bepalen en controleren

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Niemand klaagt over hoofdlijnen, wel over dagelijkse zorgen’

Als kind woonde Leon Mulder al raadsvergaderingen bij. Betrokkenheid loopt als een rode draad door zijn politieke loopbaan, die begon toen hij twaalf was. Als raadslid streeft hij naar begrip voor de overwegingen van burgers en overheden, zodat de onderlinge samenwerking verbetert. “Zodra je met elkaar in gesprek gaat, blijkt dat de overeenkomsten groter zijn dan de verschillen.”

“Raadswerk is voor mij vooral de passie om betrokken te zijn bij de politiek. Met politiek houd ik mij al jaren bezig, voor het eerst toen ik op de basisschool zat. Alle partijen gingen met een vrachtwagen op campagne en ik mocht mee, omdat mijn vader in de gemeenteraad zat. Met mijn vader ging ik soms mee naar raadsvergaderingen.”

“Toen ik kind was vond ik lang niet alle politieke onderwerpen boeiend, ik begreep niet alles. Maar toch kreeg ik veel mee. Wat ik goed begreep was dat er dingen in de raad gebeurden die mijn omgeving raakten. Een raadslid is een dienaar van het volk, samen moeten we ervoor zorgen dat we een mooie samenleving krijgen, dat is wat toen al tot mij doordrong. Nu leert mijn dochter op school dat de burgemeester de baas is van de gemeente en leg ik haar uit dat het anders is, dat de gemeenteraad de baas is. Betrokkenheid bij wat er over je omgeving wordt besloten, kan niet vroeg genoeg beginnen.”

“Op mijn twaalfde werd ik lid van de SGP-jongeren, toen ik achttien werd schreef ik me in als lid van de partij. In aanloop naar de verkiezingen was ik voorzitter van de

Naam:	Leon Mulder
Gemeente:	Veere
Partij:	SGP
Raadslid sinds:	2022
Leeftijd:	30
Beroep:	Zelfstandig zorgmanager en belastingadviseur

afdeling Veere. Omdat we nog een kandidaat op de lijst nodig hadden, heb ik mij verkiesbaar gesteld. Nu zit ik als raadslid op het op het maatschappelijk vlak, waar ook mijn dagelijks werk betrekking op heeft.”

“Raadswerk doe je in een glazen huis, want mensen weten wat je overdag doet. Daar spreken ze je ook op aan als je bij de bakker en de slager staat. De lokale politiek krijgt veel op zich af, want die gaat over veel. Het liefst wil ik het als raadslid hebben over de grote lijnen van de gemeentepolitiek en niet steggelen over elke scheve stoeptegel.”

“Maar dat is waar burgers het juist wel over willen hebben. Mensen maken zich niet meteen zorgen over achtergronden van het beleid, want die staan ver af bij wat er dagelijks gebeurt. Een regeling van standplaatsen voor campings bijvoorbeeld is niet direct een thema waar mensen elke dag mee te maken krijgen. Het zijn de kleine, dagelijkse zorgen waar mensen persoonlijk mee te maken hebben, daarover willen ze hun verhaal kwijt.”

‘Raadswerk doe je in een glazen huis, mensen weten wat je overdag doet’

“Dat mag je als raadslid niet onbesproken laten. Raadsleden zitten er niet voor hun eigen achterban, maar voor alle bewoners. Als fractie proberen we daarom aanwezig te zijn bij bijeenkomsten van de dorpsraden in onze gemeente. Daar gaat het over dagelijkse zaken zoals de vuilcontainer die niet vaak genoeg wordt opgehaald. Zodra je met mensen persoonlijk praat kun je beter uitleggen hoe je als raad zaken oplost. De kern van het raadswerk is communicatie.”

“Die begint voor mij al bij het ambtenarenapparaat, daar worden de beleidsstukken opgesteld. Ambtenaren schrijven nota’s vanuit bepaalde gedachten die ze niet

3
tips

van Leon

1. Praat met ambtenaren, zo ga je de achtergronden van beleidsstukken begrijpen.
2. Luister naar de noden van mensen, want als raadslid ben je hun vertegenwoordiger.
3. Wees je ervan bewust dat de gemeenteraad het hoogste bestuursorgaan is in de gemeente.

altijd letterlijk opschrijven. Om die beter te leren kennen ga ik met ambtenaren in gesprek voor meer inzicht in de achtergronden. Dit helpt mij om beleid beter te doorgronden en daarover kritische vragen te stellen aan de wethouders.”

“Wat ik beter wil begrijpen is hoe de verschillende overheden doelen nastreven, zoals provincies en waterschappen. Elke overheid kijkt vanuit het eigen perspectief naar een vraagstuk, wat verklaart waarom we elkaars perspectief of rol niet altijd goed begrijpen. Zo lijkt het van een afstand soms alsof overheden het met elkaar oneens zijn over bepaalde vraagstukken. Maar zodra je met elkaar in gesprek gaat blijkt vaak dat de overeenkomsten groter zijn dan de verschillen.”

“Beleid maken is uiteindelijk een samenspel tussen overheden. Daarom is het belangrijk dat je in de politiek niet tegenover elkaar staat, maar dat je gezamenlijkheid uitstraalt. Eenheid is belangrijk in de politiek. Uiteindelijk streven we allemaal naar hetzelfde doel en dat is om een mooie samenleving te krijgen. Als raadslid heb je invloed, maar als je samenwerkt met anderen, heb je nog meer invloed.”

Gemeentesecretaris

De gemeentesecretaris staat dichterbij het college dan de raad

De gemeentesecretaris is het hoofd van het ambtelijk apparaat en de secretaris van het college. Deze gemeentelijke topambtenaar dient het college en niet de raad. Maar samenwerking is wel mogelijk.

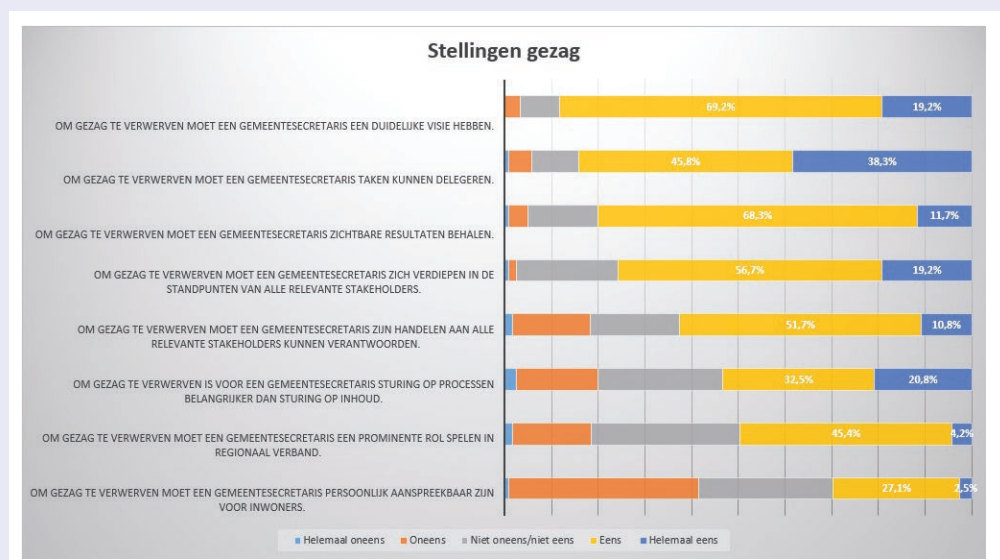
Volgens de Grondwet en de Gemeentewet is de raad verantwoordelijk voor het vaststellen van verordeningen en de gemeentelijke begroting, en oefent de raad ook controle uit op het handelen van de wethouders en de burgemeester. Maar het college beslist over de inrichting van de ambtelijke organisatie, geleid door de gemeentesecretaris.

De gemeentesecretaris is secretaris van het college en algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. De gemeentesecretaris staat in voor de algemene leiding van de gemeentelijke organisatie, om het gemeentebestuur te ondersteunen bij het realiseren van de vooropgestelde doelstellingen en de dienstverlening aan de inwoners te verzekeren.

Gemeentesecretarissen ervaren veel of heel veel gezag in het college van B&W, aldus een onderzoek uit 2020 van de Tilburg University. In de gemeenteraad wordt minder gezag ervaren. Maar aangezien de gemeentesecretaris in deze omgeving geen formele taken heeft, hechten gemeentesecretarissen hier minder belang aan.

Zou de raad zich bemoeien met het werk van de gemeentesecretaris en de inrichting van de ambtelijke organisatie, dan kan dat op gespannen voet komen te staan met de scheiding tussen de kaderstellende en uitvoerende functies.

Maar wat wel kan is dat de raad op gezette tijden overleg voert met de gemeentesecretaris, en mogelijk ook het college, over de hoofdlijnen van de inrichting van de ambtelijke organisatie. Dit in het kader van verantwoording aan de raad over het gevoerde beleid door het college. Dit kan een goede basis zijn voor overleg tussen de raad en de gemeentesecretaris.

Media

Vijf uur per week op social media verbetert het contact met inwoners

Kranten, omroepen en social media zijn prima hulpmiddelen voor de raad om te communiceren met inwoners. Met Facebook en Instagram heeft de raad de nieuwsvoorziening zelf in de hand. Bij omroepen en kranten komen plaatselijke journalisten in actie.

Van de 344 gemeenteraden zijn er 110 die actief zijn op Twitter. Er zijn 94 gemeenteraden die een eigen Facebookpagina hebben en 48 gemeenteraden maken gebruik van Instagram. De belangrijkste reden voor gemeenteraden om actief te zijn op social media is het aankondigen van de raadsvergadering (91,5% van de gevallen). Ook delen raden vaak agendapunten en profileren ze raadsleden op social media. Een kleine veertig procent (39,4%) zet social media in om inwoners te laten participeren, in contact te komen met inwoners of om het vertrouwen van de lokale democratie te versterken.

4 tips voor gebruik van social media door de raad

- Gebruik een (online) agenda om berichten te maken en van tevoren in te plannen.
- Gebruik zowel Facebook als Instagram. Instagram heeft het voordeel dat de raad beter en meer jongeren kan bereiken.
- Combineer de woorden 'gemeenteraad' met de naam van de gemeente. Dit vergroot de vindbaarheid van de raad op social media. Vermijd getallen.
- Wekelijks vijf uur op social media als raad heeft al veel effect in het leggen van contacten met inwoners.

Ook lokale en regionale omroepen en kranten zijn prima kanalen om te communiceren met inwoners. Er zijn 13 regionale publieke omroepen in Nederland, die worden bekostigd door het ministerie van OC&W. Lokale publieke omroepen krijgen financiële steun van de gemeente.

Lokale en regionale kranten, zoals huis-aan-huisbladen, zijn in handen van onafhankelijke uitgevers.

4 tips voor communicatie via radio, tv en krant

- Geef een persbericht, plaatselijke journalisten pakken dat op.
- Beleg een persconferentie als er echt iets bijzonders te melden is.
- Geef een interview, dat komt vaak goed over.
- Schrijf een opiniërende bijdrage voor de krant.

Informatievoorziening

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Als ik mijn boodschap helder wil maken val ik terug op mijn eigen stijl’

Tot zijn eigen verrassing werd Alex van Assouw in de raad gekozen na de gemeentelijke herindeling. Als voormalig bouwondernemer was hij allesbehalve een politicus. Hij nam zich voor om in ieder geval een duidelijk raadslid te zijn. “Ik hoop dat andere raadsleden van mij willen leren dat communiceren vaak eenvoudiger kan.”

“In aanloop naar de gemeentelijke herindeling in 2020 hebben we een actiegroep opgericht. Dit omdat er dorpen ingedeeld zouden worden bij gemeenten waar ze niet bij wilden horen. Ons dorp Haaren zou eerst bij Boxtel gaan, maar dat is voor veel bewoners hier ver weg. Voor een paspoort moet je dan bijna een dag reizen. Zo had iedereen een voorkeur en sloten meer mensen zich aan. Uiteindelijk zijn we gelukkig ingedeeld bij Oisterwijk, samen met drie andere dorpen.”

“Na de herindeling kregen we nieuwe gemeenteraadsverkiezingen en kreeg ik de vraag om me verkiesbaar te stellen. Omdat ik me had ingezet voor de dorpen en men in elke fractie ook een inwoner uit Haaren wilde, werd ik gevraagd en stemde ik toe. Ze kiezen me nooit, dacht ik, want ik stond op de vijfde plaats. Maar met voorkeursstemmen kwam ik in januari vorig jaar in de raad.”

“Van politiek had ik weinig verstand. Ik woonde wel eens een raadsvergadering bij, maar dat maakt je nog geen politicus. Altijd heb ik in de bouw gewerkt, in 1985 begon ik een aannemersbedrijf. Van de steiger ben ik in de politiek

Naam:	Alex van Assouw
Gemeente:	Oisterwijk
Partij:	Algemeen Belang Oisterwijk
Raadslid sinds:	2021
Leeftijd:	74
Beroep:	Bouwondernemer (gepensioneerd)

gesprongen, totaal iets nieuws voor mij. Nu ben ik het oudste raadslid van Oisterwijk, maar ik voel me een leerling die in opleiding is.”

“Ik ben nieuwsgierig, ik wil graag leren. Vol energie ben ik begonnen, maar ik ben ook wel met mijn neus op de feiten gedrukt. Het indienen van moties, de complexe teksten in beleidsstukken, ik heb het moeten leren. Waarom niet gewoon zeggen waar het op staat? Vooral als ik me afvraag hoe ik mijn boodschap zo goed mogelijk over kan brengen, dan val ik wel eens terug op mijn eigen stijl. Ik gebruik bij voorkeur taal die iedereen begrijpt. Ik hoop dat andere raadsleden ook van mij willen leren dat communiceren vaak eenvoudiger en duidelijker kan.”

‘Ik ben het oudste raadslid, maar ik voel me een leerling in opleiding’

“Als raadslid doe ik in de fractie de portefeuille ruimtelijke ordening. Ik vind het belangrijk dat er in onze gemeente gebouwd wordt voor de jonge generaties. Daar is iedereen het mee eens, tijdens de verkiezingen was alles bouwen, bouwen, bouwen wat de klok sloeg. Maar nu is het telkens ja-maar. De infrastructuur, aanleg van wegen en leidingen, wijziging van het bestemmingsplan, er moet van alles worden geregeld.”

“Het valt niet mee om in de politiek iets voor elkaar te krijgen. Eerst moet je in de fractie zorgen dat je het met elkaar eens wordt. Daarna is het de kunst om met andere raadsleden, tot een standpunt te komen. Daarna gaat het naar het college, dan weer terug naar de raad, dan moeten de plannen zes weken ter inzage liggen. Is het bijna zover dat er begonnen kan worden, wordt er weer geprocedeerd. Kijk er nog eens naar, is dan de boodschap van de Raad van State. Zijn we weer een half jaar verder.”

3
tips

van Alex

1. Gebruik duidelijke taal, want dan begrijpt iedereen welke boodschap je afgeeft.
2. Vertrouw niet alleen op je enthousiasme, maar wees bereid om nieuwe dingen te leren.
3. Ken je prioriteiten, want er komt zoveel informatie op je af dat je bijna niet meer aan je plannen toekomt.

“In de raad is heel veel informatie over een veelvoud van onderwerpen. Over stikstof, over de energiecrisis, over corona, over de Wmo. Er komt zoveel binnen dat je bijna niet meer toekomt aan je eigen plannen. Ik neem mijn pet af voor burgemeester en wethouders als ik zie wat zij op hun bord krijgen. Zoveel vraagstukken die ze moeten oplossen, elke keer moeten ze weer langs de raad. Geef ze iets meer armslag, denk ik wel eens. Laat ze over meer zaken zelf beslissen, dat bespaart energie, geld en tijd, waardoor ondernemers eerder aan de gang kunnen. Wat ik hoop is dat we in iets bereiken als raad. Daar wil ik graag aan bijdragen. Dit keer niet met mijn handen zoals vroeger, maar met mijn kennis en inzicht.”

De kunst van het raadslidmaatschap

Raadslidmaatschap leer je niet uit een boek of via een opleiding, zegt Gerda van Dijk, hoogleraar publiek leiderschap. Ze weet wat er nodig is om als raadslid vier jaar lang invloed uit te oefenen. “Zorg dat je niet alleen maar raadslid bent, sta open voor anderen, blijf praten met doelgroepen, met vrienden en familie. Dat heb je nodig als je jezelf wil blijven in een krachtenveld als de raad.”

“Ja, je kan leren om een goed raadslid te zijn”, zegt Gerda van Dijk. “Maar niet door te leren hoe regels en procedures in elkaar zitten. Die kennis heb je weliswaar ook nodig, weten hoe vergaderingen werken, hoe je moties indient, hoe je debatteert. Daar kan de griffie je prima mee helpen.”

Op dit soort zaken moet echter niet de nadruk liggen in het raadswerk, waarschuwt Van Dijk. “Anders gaan raadsleden zich vastbijten in hun gelijk. Dat gaat ten koste van de democratie, want dan staat niet meer de visie centraal en tellen argumenten niet meer. Budget en procedures zijn de regels van het politieke spel, niet de inhoud ervan.”

Er is geen opleiding die een raadslid de kneepjes van het raadslidmaatschap onder de knie brengt. Die leer je vooral in de praktijk, stelt Van Dijk. “Door het te doen, je neus te stoten en te ervaren hoe het werkt. Het gaat om leren in plaats van opleiden. De kracht van leren is niet het vergaren van kennis, maar het scheppen van ruimte om ervaringen en inzichten te delen. Dat heeft weinig te maken met een opleiding. Ik ken mensen die weinig opleiding hebben gevolgd, maar die hier wel goed in zijn. Die bereiken iets. Het omgekeerde komt ook voor.”

De kunst van het raadslidmaatschap is om ondanks alle verschillen van mening toch samen te werken en goede besluiten te nemen die bijdragen aan oplossingen en een betere samenleving, gaat ze verder. “Raadslidmaatschap gaat niet over het nakomen van beloften aan kiezers, maar

PROFESSOR GERDA VAN DIJK

In 2016 werd Gerda van Dijk aangesteld als hoogleraar Publiek Leiderschap aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Strategie-, leiderschap- en organisatieontwikkeling is haar specialisme. Haar universitaire loopbaan startte in 1991, toen ze biologie studeerde aan de Wageningen Universiteit, waar ze in 1991 promoveerde als aquatisch ecoloog. Ze deed ruim tien jaar onderzoek, onder andere bij het RIVM. Door haar fascinatie voor de dynamiek van organisaties en organisatievraagstukken werd ze in 1996 managementconsultant. In 2013 is ze benoemd tot hoogleraar Organisatie Ecologie aan de Universiteit van Tilburg. Later dat jaar werd ze ook directeur van het Zijlstra Center for Public Control, Governance & Leadership van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Deze organisatie wil door academisch onderwijs en onderzoek bijdragen aan een betere bedrijfsvoering, toezicht en leiderschap van (semi-)publieke organisaties.

om het oplossen van vraagstukken, hoe verschillend je daar ook naar kijkt. Dat is het bedrijven van politiek. Faalt de politiek dan draait het uit op vechten, dan krijg je winnaars en verliezers. En we weten: een verliezer slaat terug.”

Politiek, zo vervolgt Van Dijk, gaat over het verdelen van schaarste. “Daar heeft iedereen een andere visie op. Hier bestaat geen standaard aanpak voor, ook al worden mensen vaak opgeleid om in control te zijn. Alsof alles maakbaar en controleerbaar is.”

‘Faalt de politiek dan draait het uit op vechten, dan krijg je winnaars en verliezers. En we weten: een verliezer slaat terug’

“Maar zo werkt het niet als het gaat om voorkeuren. Zet mensen bij elkaar en er ontstaat dynamiek. Ook al wil iedereen hetzelfde, dan komen er toch vaak andere ideeën en oplossingen. Dat leidt niet zelden tot conflicten, zowel thuis als op het werk en ook in de raad. Maar onmin, daar kom je altijd uit. Zolang mensen naar elkaar luisteren, ontdekken ze telkens weer hoe ze samen verder kunnen.”

Richt je als raadslid op de grote vragen in een gemeente, want daarmee hebben alle burgers te maken, gaat Van Dijk verder. “Daarover ga je onderhandelen. Dat betekent dat je uitspreekt wat je wil, waarom je iets belangrijk vindt en hoe je je wensen wil realiseren. Zo werkt het bij elke samenwerking. Vergelijk het maar met een gezin waar ook iedereen iets anders wil, van het schilderen van de muren tot het bepalen van de vakantiebestemming. Altijd komt er een compromis uit. Leer om rekening te houden met anderen, want dat is de basis om te onderhandelen. Hoe beter je dit beheerst, hoe meer je jezelf ontwikkelt als raadslid.”

‘Leer om rekening te houden met anderen, want dat is de basis om te onderhandelen’

De grootste uitdaging voor een raadslid is om te blijven nadenken over vraagstukken die alsmaar blijven komen, gaat Van Dijk verder. Kun je na vier jaar raadslidmaatschap nog onbevangen zijn? “Hoe langer een groep bij elkaar is, hoe meer er onuitgesproken regels komen. Zo werkt het ook in een raad. Er wordt steeds minder gepraat, er ontstaat groepsdenken en in het verlengde daarvan de tunnelvisie. Je gaat denken voor de anderen. Pas op dat je niet stopt met het stellen van kritische vragen.”

Dit vraagt om persoonlijk leiderschap, betoogt Van Dijk. “Met een leidinggevende functie heeft dit niets te maken, die heb je niet als raadslid. Leiderschap is de vaardigheid om te beïnvloeden, om de ander mee te nemen in een richting. Persoonlijk leiderschap gaat over het vermogen om jezelf richting te geven. Dat heb je nodig als je jezelf wil blijven in een krachtenveld als de raad. Zorg dat je niet alleen nog maar raadslid bent, blijf openstaan voor anderen, blijf praten met doelgroepen, met vrienden, met familie.”

‘Trap niet in de valkuil om je te scholen tot het niveau van een beroepsbestuurder’

Juist dat contact met anderen buiten de raad is de kracht van raadsleden, vervolgt Van Dijk. “Raadsleden staan zo dicht bij de praktijk, daardoor kunnen ze zich goed verdiepen in doelgroepen. Koester dat vermogen, trap niet in de valkuil om je te scholen tot het niveau van een beroepsbestuurder. De belangrijkste vraag voor een raadslid is niet welke kennis je meeneemt, maar wat je voor de gemeente goed vindt. Dit vraagt om visie, daar gaat politiek over. Dat is veel meer dan het oplossen van een probleem.”

“Hiervoor kun je als raadslid niet opgeleid zijn, maar elk raadslid wil hier wel klaar voor zijn. Alle raadsleden hebben ideeën over hoe hun gemeente eruit moet zien. Spreek die uit tegenover elkaar, want zo leer je ieders drijfveren kennen en weet je waar je rekening mee hebt te houden. Geef ook aan wat je niet wil. Zo leer je niet alleen waarover je het eens bent, maar ook waarover je van mening verschilt. Dat verschil van opvatting is de keuze die je voorlegt aan de burger.”

4 gedragskenmerken van een raadslid

Raadsleden hebben vier eigenschappen nodig die de impact van hun raadslidmaatschap beïnvloeden. Gerda van Dijk licht ze toe.

1. Intellectuele bescheidenheid

“Besef dat kennis alleen niet genoeg is om als raadslid goed te functioneren. Feitenkennis is weliswaar nuttig, bijvoorbeeld de prijs van een windmolen kennen of weten hoeveel stroom je ermee opwekt. Maar belangrijker is om te begrijpen hoe burgers hun gemeenten beleven. Een raadslid moet begrijpen hoe sociale relaties in de gemeente werken. Het vraagstuk over bijvoorbeeld stikstof gaat niet alleen over getallen, maar vooral over leefbaarheid in het buitengebied. Dat zijn vraagstukken waarvoor een raadslid een visie nodig heeft en daarvoor is meer nodig dan alleen kennis.”

2. Oog voor onzekerheid en verandering

“Besef dat beleid is omgeven met onzekerheden. Het aantal inwoners groeit of neemt juist af, er komen meer of minder statushouders, bouwen wordt duurder, er komen nieuwe technologische mogelijkheden. Denk niet in vastomlijnde oplossingen maar in scenario's die ruimte bieden aan veranderingen. Plan geen tien jaar vooruit, maar bedenk wat op kortere termijn haalbaar is. Gaat het om projecten met een lange horizon, zoals bouwen en infrastructuur, breng dan factoren in kaart die van invloed zijn. Leg in de raad uit waarom aanpassingen nodig zijn. Burgers begrijpen dat heel goed.”

3. Inleven in wat anderen vinden

“Hoe beter een raadslid zich verplaatst in overtuiging, voorkeur en argumenten van een ander, hoe groter de invloed op de besluitvorming. Dan groeit het besef voor de gevoelens van anderen. Die doen ertoe in een gemeente. Het negeren daarvan leidt tot conflicten die besluitvorming in de weg staan. Vraag door als het perspectief van een ander nog niet duidelijk genoeg is. Zo ontstaat begrip voor standpunten die op het eerste gezicht onlogisch zijn. Begrip en inzicht vormen de sleutel voor een compromis dat werkt voor iedereen.”

4. Weten wanneer je elkaar nodig hebt

“Politiek gaat over het verdelen van schaarste: geld, ruimte en faciliteiten. Dat vraagt om een goede samenwerking. Een raadslid dat alleen bezig is met de vraag wie de meeste macht heeft, wekt alleen maar tegenstand op. Behoed de ander voor gezichtsverlies. Probeer elkaars suggesties juist mee te nemen in de besluitvorming, want je hebt elkaar nodig. Leg alle opties op tafel en bespreek wat je vooral niet mee wil nemen. Zo blijft een klein aantal opties over waarover je als raad een besluit neemt. Dit vergroot de kwaliteit van de besluitvorming.”

Rijksoverheid

Het rijk wil wel samenwerken, maar weet niet hoe

Steeds meer grote opgaven pakt het rijk samen met gemeenten op. Hoewel het rijk zich daarbij voorneemt om zich als gelijkwaardig partner op te stellen, loopt dat in de praktijk vaak mis. Dit tot ergernis van gemeenten, die het niet altijd eens zijn met het rijk over geld en taken die ze toebedeeld krijgen.

Veel gemeenteambtenaren, wethouders, burgemeesters en ook raadsleden ervaren dit zo. Dat ze de plank niet misslaan daarbij, komt naar voren uit een onderzoek van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) naar interbestuurlijke samenwerking. Daaruit blijkt dat er bij het rijk weliswaar veel expertise is, maar weinig inhoudelijke kennis over wat er speelt in de regio's. De intrinsieke belangstelling voor noden en zorgen in gemeenteraden is er nauwelijks. Ministeries doen bovendien weinig samen, waardoor ze er niet in slagen om te spreken met één stem.

Verder constateerde de ROB dat de aandacht van de rijksoverheid sterk gericht is op wat er in Den Haag gebeurt. De politieke agenda is leidend voor ministeries. De relaties met de Tweede Kamer en de media staan voorop.

De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft aandachtspunten geformuleerd waar raadsleden op kunnen letten als ze weg de invloed van de rijksoverheid op hun gemeente in kaart willen brengen.

CHECKLIST VOOR SAMENWERKING MET DE RIJKSOVERHEID

1. Zorg dat duidelijk wordt wat het rijk wil. Dan weet een gemeente wat ze kan verwachten van samenwerking met een ministerie.
2. In hoeverre is de samenwerking met het rijk gelijkwaardig? Als die gelijkwaardigheid er niet is, wat zijn dan de bevoegdheden van de gemeente?
3. Is samenwerking met het rijk verplicht onder bepaalde omstandigheden? Zo ja, waaruit bestaan de verplichtingen van de gemeente? En wat zijn de plichten van het rijk?
4. Wie draagt de kosten van de samenwerking? Hoe groot zijn de kosten, welk financieel voor- en nadeel is er voor de gemeente. Welke afspraken zijn hierover mogelijk?

Accountant

Het aanstellen van een accountant is een plicht van de raad

De gemeenteraad stelt de financiële kaders voor de gemeente vast en controleert de financiën van de gemeente. De externe accountant helpt daarbij. Het aanstellen van de controlerend accountant is een wettelijke verplichting van de raad.

Een extern accountant controleert de jaarrekening van de gemeente en keurt deze uiteindelijk goed, op basis van strenge normen voor financiële verslaggeving. Deze accountant van buiten wordt ingehuurd door de raad, die daarmee fungeert als opdrachtgever. Deze specialist heeft drie taken:

- De controle achteraf van de jaarrekening namens de gemeenteraad. Met de jaarrekening legt het college verantwoording af over de uitkomsten van de opgedragen taken. Het accountantsrapport is zo een belangrijk hulpmiddel bij het controleren van het college.
- Een beoordeling of de jaarstukken een getrouw beeld geven van de financiële werkelijkheid van een gemeente. Daarmee verklaart de accountant dat de financiële vertaling van de gemeentelijke activiteiten correct is en dat zowel de exploitatierekening en de balans voldoet aan de wettelijke vereisten.
- Vaststellen in hoeverre het college lokale verordeningen en door de raad vastgestelde financiële kaders heeft uitgevoerd.

De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. Die kan een auditcommissie/rekeningcommissie instellen als gesprekspartner van de accountant. Vaak bestaat de commissie uit financieel deskundigen namens de fracties.

Op de volgende manieren kan de raad omgaan met een externe accountant.

1. Denk goed na over de eisen bij de aanbesteding van de accountantsdienstverlening. Dit helpt bij het vinden van een accountant die goed past bij de gemeente.
2. Spreek af hoe vaak de auditcommissie met de accountant overlegt over de kwaliteit van de administratieve organisatie, de interne controle en beheersing en het risicomanagement en hoe de auditcommissie rapporteert richting de raad.
3. Bespreek de planning van de controle. De raad moet uiterlijk op 15 juli in het jaar volgend op het boekjaar de jaarrekening vaststellen.
4. Vraag aan de wethouder hoe de interne financiële controle en beheersing en het risicomanagement binnen de gemeentelijke organisatie geregeld is.
5. Nodig de accountant uit in de raad om de belangrijkste bevindingen en mogelijke zorgen te delen.

Werkgeversfunctie

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Onze griffier staat open voor vragen, een goede aanwinst voor de raad’

Raadsleden die de politiek ingaan, komen in een andere wereld terecht, zo ervaren Erwin Slootweg. In de politiek is meer ruimte voor luisteren en vel je minder snel een oordeel. Dat is wennen, maar hulp en steun komt van de griffie. “Die staat open voor vragen, waardoor je er ook gemakkelijk naar toe gaat.”

“In onze gemeente zijn datacenters geplaatst tegen de zin van veel inwoners. Er was weerstand, maar naar de mensen is niet geluisterd en het besluit is doorgedrukt. Daarom hebben we vijf jaar geleden een partij opgericht uit onvrede over de economische oriëntatie in deze regio. De gemeente moet beter communiceren met de inwoners over het beleid. Drie jaar ben ik voorzitter geweest van deze lokale partij. Dit jaar is het ons gelukt om in de raad te komen en de grootste te worden. Dan heb je net iets meer invloed dan wanneer je kleiner bent. We willen van iets dat negatief was iets moois maken.”

“De sfeer in de raad is goed, we drinken na de raadsvergadering soms samen een borrel. Wethouders en raadsleden die bij de komst van de datacenters betrokken waren, zijn niet meer in beeld. Het voelt alsof de raad een club is waarin iedereen hetzelfde belang nastreeft: dat van de inwoners. We willen vitalisering van het platteland. Hollands Kroon is een groeigemeente waar veel mensen uit de Randstad naartoe zijn getrokken. Rust is de kracht van onze regio. Maar we moeten ook de faciliteiten voor de mensen

Naam:	Erwin Slootweg
Gemeente:	Hollands Kroon
Partij:	Onafhankelijk Hollands Kroon
Raadslid sinds:	2022
Leeftijd:	39
Beroep:	Programmeur

hebben, zoals scholen en goede zorg. Dat brengt kosten met zich mee, maar het levert ook iets op in de vorm van belastingen.”

“Als nieuw raadslid neem ik weinig politieke bagage mee. De politiek is anders dan de normale wereld waarin je leeft. Raadsleden kijken anders naar de wereld, ze praten anders als ze met politiek bezig zijn en ze gaan anders om met belangen. Als nieuw raadslid ben ik hier nog niet aan gewend, maar ik wil me er zo goed mogelijk in bewegen. Bijvoorbeeld door niet meteen recht op mijn doel af te gaan, maar anderen meer ruimte te geven voor hun inbreng. In de politiek luister je langer en heb je minder snel een oordeel klaar dan bij kwesties die in het dagelijks leven spelen.”

“Ik wil graag leren en dat lukt, want ik heb een brede belangstelling en ik pik dingen snel op. Wat me helpt is de griffie. Het is fijn om ondersteuning te krijgen, iemand die tegen je vertelt hoe het de raad werkt en waar je als raadslid moet zijn voor je informatie. We hebben net een nieuwe griffier, die staat open voor vragen, waardoor je er ook gemakkelijk naar toe gaat. Precies zoals dat hoort bij een goede griffier. Een goede aanwinst dus, waar ik eigenlijk nog meer gebruik van kan maken.”

‘Liever dan vooroplopen masseer ik mensen de goede richting uit’

“Mijn raadswork doe ik bij voorkeur op de achtergrond. Liever dan vooroplopen masseer ik mensen de goede richting uit. Ik wil doelen bereiken, niet in de schijnwerpers staan. Maar klopt er iets niet, dan hoor je mij. Als ict-man ben ik gewend om uit te zoeken wat er mis is. Dat betekent veel lezen, ook over onderwerpen waar ik niet in thuis ben, zoals het sociaal domein. Dat heb ik als raadslid in portefeuille, maar ik moet nog veel lezen hierover. Maar dat is goed, want kennismaken met een nieuwe omgeving houdt me scherp.”

3
tips

van Erwin

1. Ga niet meteen recht op je doel af, maar geef anderen ruimte voor hun inbreng.
2. Schroom niet om een kritische noot te kraken, want dat zet mensen aan het denken.
3. Verdiep je in de onderwerpen waarmee je te maken krijgt, want ze houden je scherp.

“Zit er iets niet goed, dan merk ik dat al snel. Vooral als zaken te mooi worden voorgesteld om waar te kunnen zijn, dan voel je al snel dat er iets niet klopt. Door mijn kritische noot en anderen te stimuleren, hoop ik mensen aan het denken te zetten. Dan kunnen we samen iets bereiken in de raad. Het is goed dat mensen uit verschillende stromingen en met uiteenlopende overtuigingen samenwerken. Dat helpt om te kijken naar onderwerpen vanuit meerdere gezichtspunten, waardoor we betere beslissingen kunnen nemen voor de mensen.”

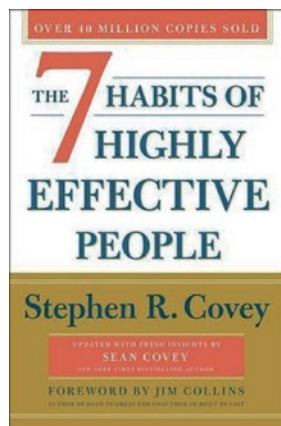
Literatuur

5 boeken over macht en invloed

Geen onderwerp is zoveel besproken als invloed en het wat zwaardere broertje macht. De verschillende theorieën daarover maken ook duidelijk hoe veelzijdig dit onderwerp is. Vijf verschillende invalshoeken van invloed die in boekvorm zijn verschenen en nog altijd impact hebben.

1. De cirkel van invloed – Stephen Covey

Eén van de meest bekende theorieën over invloed is die van de Amerikaanse auteur Stephen Covey. De kern is dat mensen invloed uitoefenen door zeven gerichte interventies. Die beschreef Covey in 1989, in zijn bestseller *The Seven Habits of Highly Effective People*. Hoewel Covey's aanpak vaak als theorie is betiteld, stelt het wetenschappelijk niveau ervan weinig voor. Toch raakte hij er een gevoelige snaar mee. De visie leert mensen dat ze de omstandigheden naar hun hand kunnen zetten. Zijn leer is tegenwoordig vooral bekend als handleiding voor persoonlijke effectiviteit, de grondslag voor tal van managementtrainingen. Van zijn boek zijn meer dan 40 miljoen exemplaren verkocht. De zeven gewoonten voor invloed zijn:

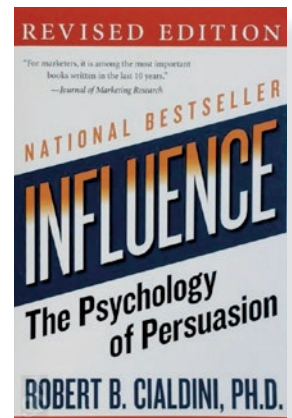

1. Proactief handelen.
2. Focus op eindresultaat
3. Prioriteiten stellen
4. Benul van andere belangen
5. Begrip voor argumenten
6. Gebruik de kracht van anderen
7. Werk aan zelfontwikkeling

2. Het geheim van overtuigen – Robert Cialdini

Robert Cialdini schreef in 1984 het standaardwerk *Influence: the psychology of Persuasion*, waarin hij zes geheimen onthulde over het overtuigen. Vooral in de

marketing is het boek populair. Cialdini, een voormalig hoogleraar psychologie en marketing in de VS, gaat in op de vraag hoe mensen ergens mee instemmen als jij dat wil. Het boek is gebaseerd op het klik-zoom principe, bekend van de evolutionaire psychologie. Dat houdt in dat het menselijk brein gebruikmaakt van automatische reflexen om te reageren op het veelvoud aan prikkels. Het scheelt veel denkwerk en het leidt (meestal) tot de gewenste resultaten. Deze reflexen zijn de basis voor actie. Cialdini ontrafelt zes waarden die de grondslag vormen van deze reflexen en die uaan de basis liggen van overtuigen.

1. Wederkerigheid.
2. Commitment en consistentie
3. Sociale bewijskracht
4. Sympathie
5. Autoriteit
6. Schaarste

3. Hoe mensen keuzes maken – Wil Tiemeijer

Wat zijn de nieuwste wetenschappelijke inzichten over de wijze waarop mensen keuzes maken? Wat is hierin de rol van het onbewuste? In hoeverre kiezen we 'uit vrije wil'? En wat kunnen beleidsmakers met deze kennis?

Daarover gaat 'Hoe mensen keuzes maken', een boek dat in 2010 tot stand kwam onder auspiciën van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid).

Gedragswetenschapper Wil Tiemeijer bracht de wetenschappelijke kennis in kaart over de aard van menselijke keuzes, ontleend aan inzichten in sociale psychologie, neurobiologie en hersenwetenschap.

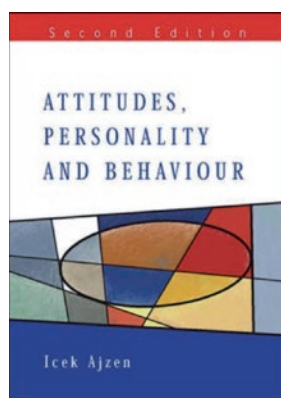
‘Hoe mensen keuzes maken’ gaat in op de grote invloed van de omgeving en de rol van het onbewuste. Van daaruit gaat het over invloed op menselijk keuzegedrag. Hoe kunnen mensen bijvoorbeeld worden verleid tot een gezondere levensstijl of tot energiebesparing?

4. Theorie van Gepland Gedrag – Icek Ajzen

De Theory of Planned Behavior is een veelgebruikt model dat zich richt op het verklaren en veranderen van bewust gedrag. Het model is in 1991 ontwikkeld door Icek Ajzen, een sociaal psycholoog aan de universiteit van Massachusetts. De Theory of Planned Behavior, vaak afgekort als TPB, stelt dat bewust gedrag direct voortkomt uit de intentie om dit gedrag te vertonen. De intentie wordt volgens Ajzen bepaald door attitude, subjectieve norm(en) en waargenomen gedragscontrole (de mate waarin iemand gelooft dat gedrag eenvoudig uitvoerbaar is).

In 2011 werkten Ajzen en de Amerikaanse sociaal psycholoog Martin Fishbein het model bij onder de benaming Reasoned Action Approach. Hiermee voegden ze cognitieve en affectieve factoren toe die invloed hebben op gedrag.

Het duo onderscheidt de volgende factoren van invloed:

- Achtergrondfactoren
- Gedragsovertuigingen
- Normatieve overtuigingen
- Controleovertuigingen

5. De vorst - Niccolò Machiavelli

Er zijn weinig schrijvers naar wie een leer is vernoemd.

Machiavelli is er een van, zijn naam is synoniem voor het ultieme streven naar macht. De Italiaanse diplomaat en filosoof Niccolò Machiavelli schreef er begin zestiende eeuw diverse traktaten over, waarvan de meeste pas na zijn dood werden gepubliceerd.

Zijn bekendste werk is Il Principe, dat hij in 1515 zou hebben geschreven, maar dat pas uitkwam in 1532. In het Nederlands is dit werk verschenen onder de titels De Heerser, De Vorst en Over Macht. De hoofdmoot gaat over utilistisch denken: het doel heiligt de middelen. Machiavelli schetst hoe de ideale leider alles ondergeschikt maakt aan de uitoefening van macht. ‘Het is veiliger om gevreesd dan bemind te zijn’ is één van zijn stellingen. Zijn radicale ideeën over macht passen niet meer in deze tijd. De Amerikaanse politiek filosoof Harry Mansfield noemt het denken van Machiavelli een tegengif voor moralisme.

Raad van State

De hoogste bestuursrechter volgt gemeenteraden kritisch

De Raad van State is de hoogste bestuursrechter van Nederland. Die heeft de bevoegdheid om besluiten van colleges en gemeenteraden terug te draaien. Dat gebeurt soms ook.

De Raad van State is onafhankelijk adviseur van regering en parlement over wetgeving en bestuur en de hoogste algemene bestuursrechter van Nederland. Zij is het hoogste rechterlijke college dat een uitspraak kan doen over een geschil tussen burger en de overheid. Ook als overheden onderling een geschil hebben, doet de Raad van State hierover een uitspraak.

Ook als adviseur van de regering mengt de Raad van State zich in gemeentelijk beleid. Dat gebeurde bijvoorbeeld vorig jaar, toen de afdeling advisering van de Raad van State advies uitbracht over het wetsvoorstel waarbij alle gemeenten verantwoordelijk worden voor beschermd wonen.

De Raad van State was van oordeel dat de gemeenten nog niet klaar waren voor de invoering van dit zogenoemde woonplaatsbeginsel. Zij hebben de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen in 2015 gekregen met een grote bezuiniging, en er zijn nu nog steeds grote tekorten en lange wachtlijsten. Als alle gemeenten beschermd wonen moeten aanbieden, is dat minder efficiënt en dus duurder, aldus de Raad van State.

Ook over raadsbesluiten velt de Raad van State soms een juridisch oordeel. Vijf jaar geleden heeft de Raad van State een dwangsom opgelegd aan een gemeente vanwege de bekendmaking van een bestemmingsplan.

Soms leven er bij dit rechtscollege zorgen over de

gemeenteraad. Dit kwam bijvoorbeeld tot uiting in het jaarverslag van 2016 van de Raad van State, die toen kritisch was op de houding van de gemeenteraad. De politieke partijen zouden niet genoeg gericht zijn op gedegen samenwerking, maar vooral bezig zijn met eigen gewin, zo constateerde de Raad van State, die verwees naar het toegenomen aantal tussentijds aftredende burgemeesters en wethouders als gevolg hiervan.

De Raad van State kijkt kritisch naar de groeiende rol van directe democratie (referendum, internetpeilingen). Die maakt het steeds verleidelijker om de publieke opinie te volgen, in plaats van de besluitvorming in het college en de raad. De steeds directere vorm van democratie die ontstaat, is volgens de Raad van State niet verenigbaar met de Grondwet waarin wordt uitgegaan van een gekozen vertegenwoordiging die optreedt als “plaatsbekleder” van het volk.

Overigens is het raadsleden toegestaan om beroep aan te tekenen bij de Raad van State tegen een besluit van de gemeenteraad. Dit geldt expliciet voor een besluit inzake een bestemmingsplan, ook al is het betreffende raadslid belanghebbende. Maar tekent een raadslid hiertegen beroep aan, dan mag hij of zij niet deelnemen aan de beraadslagingen en de stemming over het besluit.

Burgerparticipatie

Meepraten door inwoners gaat een grote rol spelen in gemeenten

De burger krijgt steeds meer invloed op het beleid van de gemeente. Niet door verkiezingen maar door burgerparticipatie, het direct betrekken van inwoners bij initiatieven en besluiten.

Een onderzoek onder griffiers van dit jaar wees uit dat 85 procent denkt dat burgerparticipatie de komende drie jaar flink aan belang zal winnen. Burgerparticipatie kan zowel door het college als de gemeenteraad geïnitieerd worden. Het lijkt erop dat de griffiers zien dat het initiatief voor burgerparticipatie meer en meer verschuift naar het college. Het is aan de raad om de vinger daarbij goed aan de pols te houden, want de raad blijft het hoogste bestuurlijke orgaan van een gemeente.

Raden kunnen daarbij goed gebruik maken van de directe inbreng van bewoners. Houd met regelmaat ronde-tafel-sessies, maak inspreken mogelijk bij commissievergaderingen of andere vormen van inspraak ruim vóór de raadsvergadering te houden. Inspreken bij een raadsvergadering wordt gezien als mosterd na de maaltijd, ontdekte onderzoekers van de Thorbecke Academie.

Raden die burgerparticipatie willen inzetten kunnen hiertoe zeven stappen ondernemen om met de lokale gemeenschap in gesprek te gaan over de kwaliteit van de lokale democratie.

1. Stel vragen centraal als: Hoe scoort onze lokale democratie op de vijf aspecten van democratie: meedoen, vaardigheden, invloed, deliberatie en legitimiteit?
2. Welk beeld levert dat op? Gebruik hierbij de mogelijkheid om het gesprek door derden (griffie en de lokale rekenkamer) te laten organiseren om het gesprek uit politiek vaarwater te houden.
3. Overweeg het uitvoeren van een democratiescan, eventueel aan de hand van een visitatie van bewoners, aangevuld met raadsleden die in andere gemeenten actief zijn. Of schakel een extern (onafhankelijk) advies- of onderzoeksbureau in.

4. Op basis van de democratiescan kunnen raad en inwoners met elkaar in gesprek over wat wenselijk is.
5. Roep zo nodig een tijdelijke (raads)commissie in het leven (wellicht met burgerleden) om de lokale democratie te monitoren.
6. Breng een discussie op gang over de vraag of de eigen lokale democratie verbetering behoeft.
7. Beslis hierna in welke vorm burgerbetrokkenheid van toepassing kan zijn: referendum, burgerbegroting, loting, burgerparticipatie of overheidsparticipatie.

5 tips voor burgerparticipatie in de praktijk

1. Betrek inwoners zo vroeg mogelijk in het proces

Inwoners willen daadwerkelijk het gevoel hebben dat ze invloed uitoefenen op het beleidsproces. Direct contact tussen overheid en burger versterkt bovendien het wederzijds vertrouwen.

2. Stuur de verwachtingen

Maak voorafgaand aan het burgerparticipatietraject duidelijk wat inwoners ervan kunnen verwachten. Waar praten zij over mee? Wanneer zijn de resultaten zichtbaar?

3. Denk vanuit de burger

Hoe belangrijk regels ook zijn, voor inwoners is het soms lastig om te begrijpen waarom. Zij willen weten wat er verandert en wat de gevolgen zijn.

4. Experimenteer met nieuwe vormen van participatie

Probeer allerlei kanalen uit om burgerparticipatie vorm te geven. Bijvoorbeeld via social media, WhatsApp, open vergaderingen of inloopavonden. Vanzelf wordt duidelijk wat het beste werkt.

5. Wees transparant en eerlijk

Geef duidelijk aan welke kansen en onmogelijkheden er zijn. Is een wens van inwoners niet haalbaar, vertel dat en leg uit waarom dat zo is.

Hulptroepen

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Hoe meer mensen je betreft bij het raadswerk, hoe sterker je staat’

Hoe meer Judith Caenen in aanraking kwam met ambtenaren, wethouders en raadsleden, hoe meer belangstelling ze kreeg voor de lokale politiek. Nu ze raadslid is wil ze mensen samenbrengen en actie ondernemen. “Hoe meer mensen, instanties en partijen je betreft bij je raadswerk, hoe groter je achterban en hoe sterker je staat.”

“Als je de vraag krijgt om je verkiesbaar te stellen voor de gemeenteraadsverkiezingen, neem je daarover niet zomaar een beslissing. Je moet volledig achter je besluit staan om verkiesbaar te zijn raadslid te worden. Toen ik de eerste keer werd gevraagd kon ik dat niet combineren met mijn gezin, mijn werk en mijn hobby’s. Ik realiseerde me hoeveel tijd het mij zou kosten om het raadswerk goed te doen.”

“Als combinatiefunctionaris sociaal domein en vanuit burgerinitiatief organiseer ik evenementen en ben ik betrokken bij projecten van gemeenten. Zo kwam ik in contact met ambtenaren, ik leerde wethouders kennen en zat om tafel met raadsleden. Daardoor kreeg ik steeds meer interesse in het raadswerk. Over de politiek heb ik een duidelijke mening. Maar doe je niets om dingen te verbeteren, dan blijf je klagen. Toen ik voor de laatste verkiezingen weer werd gevraagd om me verkiesbaar te stellen, heb ik ja gezegd.”

“Wat ik persoonlijk belangrijk vind maak ik ondergeschikt aan het algemeen belang, want als raadslid dien je de gemeente. Het lukt me heel goed om me hard te maken voor

Naam:	Judith Caenen
Gemeente:	Landgraaf
Raadslid sinds:	2022
Partij:	GBBL (Gezamenlijke Burger Belangen Landgraaf)
Leeftijd:	40
Beroep:	Combinatie- functionaris sociaal domein

dingen die niet in mijn directe belang zijn. Dankzij mijn werk sta ik dicht bij de inwoners. Ze weten mij te vinden, ik hoor en zie dingen, daar hoef je geen studie voor te volgen.”

“Met name in het sociaal domein moet er veel gebeuren, nu donkere wolken zich samepakken door de energiecrisis en de stijgende prijzen. Natuurlijk heb ik ook geen kant en klare oplossing, maar als je je kop in het zand steekt gebeurt er niets. In de raad wil ik kijken hoe we samen de problemen kunnen aanpakken.”

“Mijn kracht ligt in het samenbrengen van mensen en van daaruit acties opzetten. Vaak ben ik degene die op praktisch niveau de kar trekt. Wat ik hoor in de wijken neem ik mee naar de raad: de ideeën, de initiatieven, waar mensen tegenaan lopen, waar dingen wel en niet werken. Ik vertaal de signalen die ik oppik in de samenleving. Natuurlijk heb ik zelf ook ideeën, maar het is zoveel mooier als je die van de basis haalt. Ik ben niet raadslid geworden om te doen wat ik zelf leuk vind.”

‘Ik ben geen raadslid geworden om te doen wat ik zelf leuk vind’

“Mensen willen gehoord worden, zo werkt het in de wijk en ook in de raad. Als je luistert verklein je de weerstand, dan is er de bereidheid om tot een compromis te komen. Dat betekent niet dat alles waar je van droomt ook werkelijkheid wordt. Niet altijd is alles op te lossen met geld. Soms lukt het ook met goede begeleiding of een luisterend oor.”

“Ik heb de neiging om overal in te springen, maar toch is het verstandig om meer kennis en inzicht te ontwikkelen over het raadswerk en het functioneren van een gemeente. Het politieke handwerk wil ik nog beter leren, en dan niet

3
tips

van Judith

1. Maak je eigen belangen ondergeschikt aan het algemeen belang, want als raadslid zit je er voor de gemeente.
2. Luister veel, want zo verklein je de weerstand en zet je de deur open voor een compromis.
3. Vergaar eerst kennis van zaken voordat je je ergens vol overgave in stort.

alleen mijn kennis over regels en procedures. Ik wil de rol van volksvertegenwoordiger verdiepen, zodat ik leer om effectiever te worden. Wanneer houd ik een thema klein of juist breed, waarvoor stap ik naar de griffie, welke kennis heb ik nodig, waar betrek ik de burgemeester erbij, hoe maak ik gebruik van raadscommissies, waar vind ik aansluiting bij andere portefeuillehouders in de raad? En vooral ook: wanneer haal ik de media erbij?”

“Ik zoek altijd medestanders. Hoe meer mensen, instanties en partijen je betreft bij je raadswerk, hoe groter je achterban en hoe sterker je staat. Voortdurend tast ik af of ik nog op het goede spoor zit, of ik er iemand bij moet halen en of ik mijn kennis van zaken moet vergroten. Politiek kan heel constructief zijn als mensen de handen ineenslaan om een bepaald punt te maken. Dan zijn raadsleden constructief en respectvol. Ook al ben ik het soms grondig oneens met sommige raadsleden, toch kunnen we op onderdelen samen hetzelfde doel bereiken.”

Belangenorganisaties

Informatiebronnen in het maatschappelijk middenveld

Elke sector en branche heeft eigen belangenorganisaties, die soms als lobbyorganisaties worden betiteld. Behalve het behartigen van de belangen van hun achterban doen ze aan voorlichting en informatievoorziening.

Belangenorganisaties zijn niet meer weg te denken als spreekbuizen van bepaalde delen van de samenleving.

Ze beschikken over veel informatie in de vorm van onderzoeken en studies.

Raadsleden kunnen daar goed gebruik van maken, vooral als het gaat om bepaalde zienswijzen en de onderbouwing daarvan. Wel is het opletten of de informatie objectief is en afkomstig is uit wetenschappelijke of openbare bronnen.

BELANGENORGANISATIES IN HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD

Corporaties

- Aedes, brancheorganisatie van woningcorporaties. Vrijwel alle woningcorporaties zijn hierbij aangesloten.

Welzijn en maatschappelijke dienstverlening

- COA, het centraal orgaan voor opvang van asielzoekers.
- Valente, specifiek voor maatschappelijke opvang (waaronder daklozen, drugs, alcohol) en vrouwenopvang.
- LCGW, netwerkorganisatie van gemeenten op het gebied van welzijn.
- Sociaal Werk Nederland (voorheen MOgroep), richt zich op de sectoren welzijn & maatschappelijke dienstverlening.
- OTAV, het ondersteuningsteam asielzoekers en vergunninghouders.
- Verdewel, vereniging van directeurs van lokale welzijnsorganisaties.

Kinderopvang

- Branchevereniging ondernemers in de kinderopvang gaan fuseren.
- Jeugdzorg Nederland, vertegenwoordigt organisaties voor Jeugd en opvoedhulp en bureau's jeugdzorg.
- BOink is de belangenvereniging van ouders in de kinderopvang.

Primair onderwijs

- PO-raad, sectororganisatie voor het gehele primaire onderwijs.
- Algemene Vereniging van Schoolleiders, voor primair en voortgezet onderwijs.
- VOS/ABB, voor openbaar primair onderwijs.
- Bond KBO, voor katholiek primair onderwijs.
- VGS, voor gereformeerd primair onderwijs.
- VBS, voor bijzonder onderwijs.
- ISBO, voor islamitisch primair onderwijs.

Onderwijs algemeen

- Stichting van het Onderwijs, overkoepelend voor al het onderwijs, van primair tot universitair.
- VO-raad, sectororganisatie voor het voortgezet onderwijs.
- Vereniging Openbaar Onderwijs, voor alle betrokkenen in het openbaar onderwijs (waaronder leerlingen, ouders, leerkrachten).

Kerken

- Stichting behoud kerkelijke gebouwen
- BOEi

Overig

- Stichting Behoud Waardevol Erfgoed, maakt zich sterk voor het behoud van de oorspronkelijke bebouwing in Den Haag.
- Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties.

Politieke partij

De partij is een belangrijk steunpunt voor de lokale democratie

Politieke partijen krimpen, maar verliezen daarmee niet in hun waarde voor raadsleden. Het zijn bastions van kennis en ervaring. Bovendien zijn ze vertegenwoordigd in de haarvaten van de samenleving, waar ze signalen van burgers oppikken en politiek vertalen.

Raadsleden worden altijd verkozen als afgevaardigden van een politieke partij. Politieke partijen zijn door de jaren heen steeds kleiner geworden. In de raad is hun aantal gegroeid door de jaren heen. Sinds de raadsverkiezingen in maart tellen de gemeenteraden samen 142 verschillende partijen meer dan in 2018. Politieke partijen bieden op vijf manieren houvast aan raadsleden.

1. Structuur

Politieke partijen helpen raadsleden met hun visie, strategie, tactiek en standpunten in de raad. Hoe politieke partijen denken over bepaalde vraagstukken is vaak duidelijk, ook voor raadsleden zelf. De basis van het gedachtegoed hoeft niet elke keer opnieuw te worden uitgelegd, want die is helder, ook voor inwoners.

2. Vertegenwoordiging

De meeste politieke partijen hebben antennes in de samenleving. Ze zijn tot op lokaal niveau georganiseerd, waar ze signalen oppikken die ze doorgeven aan de partij. Daar worden deze signalen vertaald in politieke actie.

3. Deskundigheid

Politieke partijen zijn voor zowel raadsleden als inwoners bronnen van kennis en inspiratie. Veel zaken zijn al uitgedacht en er is een netwerk dat toegang biedt tot ervaring en expertise. Daarnaast hebben ze al in een vroeg stadium bijgedragen aan een lijst met kandidaten waarvan ze denken dat die over de deskundigheid beschikken om vier jaar lang het ambt van raadslid te kunnen uitoefenen.

4. Duidelijkheid

Politieke partijen kunnen een gedachtegoed belichamen dat mensen kan samenbrengen die politiek iets voor elkaar willen krijgen. En dat gedachtegoed kan groter zijn dan de mensen die toevallig in die partij rondlopen.

5. Financiering

Landelijke politieke partijen kunnen een subsidie krijgen van de rijksoverheid. Bijvoorbeeld voor onderzoek of scholing of om nieuwe leden te werven. Tot voor kort was vertegenwoordiging in de Eerste en Tweede Kamer een voorwaarde om subsidie te krijgen. Maar in april heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen om de subsidie voor de ondersteuning van lokale politieke partijen te gaan regelen. Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen kregen lokale partijen ongeveer 36 procent van de stemmen.

Het gaat waarschijnlijk om een bedrag van 10 miljoen euro. Deze subsidie wordt opgenomen in de Wet op de politieke partijen die begin volgend jaar bij het parlement wordt ingediend.

Raad in de regio

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘Samenwerking met andere overheden kan een stuk transparanter’

Toen Jelte Kolkman de impact van coronamaatregelen op jongeren merkte, wilde hij in actie komen. De stap naar de lokale politiek was daar het gevolg van. Jelte is nu het jongste raadslid van Nederland. Hij ziet dat er veel meer duidelijkheid nodig is over wat er gebeurt met de gemeente. “Wat ik heb geleerd is om dingen goed uit te voeren en er duidelijk over te zijn.”

“Door de coronacrisis stond het leven voor mij en vele leeftijdsgenoten op z’n kop. Ik vond het heftig hoeveel invloed dit had op ons dagelijks leven, terwijl je wist dat het toch nodig was om terughoudend te zijn met contacten. Maar soms had ik ook het gevoel dat er niet goed naar jongeren geluisterd werd. Ik wilde graag van me laten horen, niet alleen hierover maar ook over tal van andere onderwerpen.”

“Politiek heeft altijd al mijn belangstelling, daarom besloot ik me aan te sluiten bij een jongerenorganisatie van een politieke partij. Dat werd de JOVD, ik wist al vrij snel dat ik me een echte liberaal voelde. Mijn enthousiasme voor de lokale politiek ging vooral leven toen ik de lezing hoorde van Tweede Kamerlid Queeny Rajkowski over het raadswerk. Ik mailde er de fractievoorzitter van de lokale VVD over en kon meelopen en de partij verder ontdekken.”

“Als snel begon ik me in te zetten voor jongeren en probeerde met een frisse blik naar vraagstukken te

Naam:	Jelte Kolkman
Gemeente:	Rheden
Partij:	VVD
Raadslid sinds:	2022
Leeftijd:	18
Beroep:	Student

kijken. Ik merkte dat ik er graag mee door wilde gaan en dat leidde ertoe dat ik me kandidaat stelde voor de raadsverkiezingen. Ik wil me gewoon heel graag inzetten voor onze inwoners.”

“Ik ben nog volop bezig met een opleiding die leert om maatschappelijke problemen met de nieuwste theorie te benaderen. Daarnaast hoor ik van veel jongeren wat speelt en kan ik hier in de raad op inspelen. Zo probeer ik mijn portefeuilles voor veiligheid, duurzaamheid en jeugd zo goed mogelijk in te vullen. Ook probeer ik mensen scherp te houden door met een andere blik naar zaken te kijken.”

“Steeds meer ben ik ervan overtuigd dat het tijd wordt om de inwoners weer vertrouwen in de politiek te geven. Ik wil echt mensen vertegenwoordigen. Dus niet alleen kritisch kijken naar beleidsstukken, maar ook wat er in de samenleving gebeurt. Met inwoners van onze prachtige gemeente in gesprek gaan, over wat ze graag willen en hoe we dat kunnen realiseren. Als we goede besluiten nemen in de raad zal het vertrouwen in de overheid en de politiek weer stijgen, daar ben ik van overtuigd. Als dat maar besluiten zijn waar alle inwoners wat aan hebben.”

‘Als we goede besluiten nemen in de raad, zal het vertrouwen in de overheid weer stijgen’

“Bijvoorbeeld over regionale samenwerking, waar we ons met een aantal raadsleden over buigen. Regionale samenwerking biedt voor onze gemeente veel kansen, maar we mogen de belangen van burgers daarbij niet uit het oog verliezen. Samenwerking met andere overheden in de regio moet een stuk transparanter worden en afspraken moeten worden nagekomen.”

3
tips

van Jelte

1. Luister ook naar jongeren, want zij worden nog wel eens over het hoofd gezien.
2. Door anders naar dingen te kijken houd je de mensen om je heen scherp.
3. Lees niet alleen beleidsstukken, maar kijk ook om je heen wat er gebeurt.

“Ik werk in een pannenkoekenhuis en doe animatiewerk, als er één ding is wat ik daar leer is het om dingen goed uit te voeren en er duidelijk over te zijn. Wil je als raadslid iets bereiken, zorg dan voor duidelijke communicatie. Het is onze taak als raadsleden om goed te communiceren naar de inwoners, zodat ze weten wat er speelt. Dat geldt ook voor wethouders en de burgemeester, want als raadslid ben je grotendeels afhankelijk van hun sturing en een goede ambtelijke organisatie. De informatie naar ons moet tijdig en compleet zijn. Dan is het niet nodig om als raadslid aan touwtjes te trekken om je zin te krijgen, maar kun je op een constructieve wijze gezamenlijk komen tot wat het beste is voor onze inwoners.”

“Er valt enorm veel te leren over het raadswerk. Gelukkig heb ik aan onze raadsfractie een team dat me hier heel goed mee helpt. Ik wil leren hoe je het algemeen belang kan dienen. Hoe kan je dingen voor mensen bereiken? Hoe zorg je dat je een gemeente financieel gezond houdt? Hoe zorg je het beste voor lokale digitale veiligheid? Hoe gaan we gezamenlijk de problemen over het klimaat aanpakken? Dit zijn hele brede aspecten waar geen simpele oplossingen voor zijn. Maar juist daarom wil ik graag helpen om oplossingen aan te dragen.”

Europa drukt een stevig stempel op gemeenten

Voor veel raadsleden is de Europese Unie ver weg. Toch heeft besluitvorming in Brussel grote impact op gemeenten, van financiering tot het milieu. Daarom heeft de Europese Unie haar eigen ‘gemeenteraad’. Het Europees Comité van de Regio’s (CvdR) beslist mee over nieuwe Europese wetten die invloed hebben op regio’s en gemeenten.

Europese samenwerking en regelgeving spelen een grote rol in onze lokale omgeving. Van milieu- tot asielregels, uiteindelijk zijn het gemeenten die het Europese beleid uitvoeren. Daarnaast stelt de EU geld beschikbaar voor gemeenten. Maar bijna de helft van de gemeenten weet de weg naar de Europese subsidiepoten niet te vinden. 159 Nederlandse gemeenten hebben tussen 2014 en 2020 géén EU-subsidie binnengehaald.

Toch gaat het in de gemeenteraad maar weinig over de Europese Unie en de invloed ervan op de gemeente. Terwijl lagere overheden toch een belangrijke stem hebben in de besluitvorming in Brussel. Daarom hebben gemeenten en regio’s ook een stem in de Europese besluitvorming.

Ze zijn vertegenwoordigd in het Europees Comité van de Regio’s (CvdR), de spreekbuis van regio’s en steden in de Europese Unie. Het vertegenwoordigt lokale en regionale overheden in de Europese Unie en verleent advies over nieuwe wetten die invloed hebben op regio’s en steden. Het gaat hier over zeventig procent van alle EU-wetgeving.

De Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie moeten het CvdR raadplegen wanneer nieuwe voorstellen gedaan worden die doorwerken op regionaal of lokaal niveau. Bijvoorbeeld over economische, sociale en territoriale samenhang, structuurfondsen, werkgelegenheid onderwijs, jongeren, milieu, energie, klimaatverandering, transport en volksgezondheid. Verder mogen de Europese Commissie, de Raad van Europa en het Europees Parlement het CvdR om advies vragen.

DE ‘GEMEENTERAAD’ VAN EUROPA

Het CvdR (Europees Comité van de Regio’s) is een politieke assemblee bestaande uit 329 leden en 329 plaatsvervangers uit alle EU-landen (ingedeeld naar politieke partijen en onder leiding van de voorzitter), die gekozen zijn op lokaal of regionaal niveau (bijvoorbeeld burgemeesters of voorzitters van een regio). De leden komen zes keer per jaar in Brussel bijeen om hun adviezen over voorgestelde wetgeving te bespreken en het eens te worden over resoluties waarin zij de EU oproepen tot extra maatregelen. De CvdR-leden worden ondersteund door een secretariaat met de secretaris-generaal aan het hoofd.

Het CvdR beoordeelt wetsontwerpen van de EU en stelt ook nieuwe beleidsmaatregelen voor op basis van lokale en regionale ervaringen en expertise. Het kan ook nieuwe wetten voorstellen en nieuwe onderwerpen op de EU-agenda zetten.

Het CvdR moet geraadpleegd worden tijdens alle fases van het EU-wetgevingsproces. Als deze raad tot de conclusie komt dat dat bepaalde EU-wetgeving rechten schendt van gemeenten of regio’s of lokale overheden negeert, kan zij naar het Hof van Justitie stappen.

Raadsleden beslissen mee over agenda van de lokale overheid

Alle 344 gemeenten van Nederland zijn lid van de VNG, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Daarnaast behoren ook de gewesten Aruba en Curaçao en de bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint-Eustatius tot de vereniging. Jan van Zanen, burgemeester van Den Haag, is voorzitter.

De VNG zet zich in voor een krachtige lokale overheid. De vereniging wil daartoe de agenda bepalen op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij maatschappelijke opgaven. Het bestuur bestaat uit een secretaris/penningmeester, alle commissievoorzitters en tien leden. Binnen het bestuur moeten de verschillende doelgroepen minimaal als volgt zijn vertegenwoordigd: 3 burgemeesters, 3 wethouders, 3 raadsleden, 1 secretaris en 1 griffier.

De VNG heeft 5 agendapunten voor 2024:

1. Informatiesamenleving

Informatietechnologie is de grote gamechanger van onze samenleving. Juist omdat technologie zo belangrijk is voor de economie én voor de samenleving, is een actieve regulerende rol van de overheid nodig om uitwassen te voorkomen.

2. Uitvoering

Bij uitvoerings- en dienstverleningstaken van gemeenten wordt steeds vaker gebruik gemaakt van digitale processen. Van de uitgifte van paspoorten tot tot wegonderhoud. Hoe die taken worden uitgevoerd en hoe de lokale autonomie zich verhoudt tot samen organiseren en efficiency vraagt telkens weer een gedegen afweging.

3. Fysieke opgaven

In het fysieke domein richten gemeenten zich op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners.

Er spelen grote opgaven voor gemeenten. Denk aan de energietransitie, bodemdaling, de woningbouwopgave, klimaatadaptatie, gevolgen van bevolkingskrimp of -stagnatie, innovaties in vervoerssystemen, bereikbaarheid, landbouwvraagstukken en het realiseren van een concurrerende en circulaire economie. Deze veranderingen hebben grote gevolgen voor de leefbaarheid, waarbij het zaak blijft om te letten op een evenwichtige verdeling van de lasten.

4. De inclusieve samenleving

Veel raads- en coalitieakkoorden besteden aandacht aan de zorg voor een inclusieve samenleving. Een grote en groeiende groep voelt zich onzeker over de toekomst. Alle betrokken partijen moeten, samen met de overheid, het als hun taak en verantwoordelijkheid zien om verdere tweedeling en groei van de ongelijkheid een halt toe te roepen.

5. Democratisch besturen

De raads- en collegeakkoorden die zijn gesloten, laten zien dat alle gemeenten werk maken van de versterking van de lokale democratie.

Veel aandacht gaat uit naar het vroegtijdig en daadwerkelijk betrekken van inwoners en andere partijen bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Raadsleden en bestuurders betrekken inwoners bij visievorming, beleid en uitvoering over grote maatschappelijke vraagstukken. Dit met behulp van instrumenten als gebiedscommissies, kernendemocratie, burgerbegrotingen, right to challenge en right to bid.

Veiligheid

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

'Iedereen moet zich welkom en gehoord voelen in een veilige omgeving'

Elika Rehim Zadeh had vier jaar ervaring in de Tweede Kamer als beleidsadviseur, voordat ze in de Rotterdamse raad kwam. Ze heeft geleerd om diep in complexe zaken te duiken. Die ervaring gebruikt ze om de kloof te dichten tussen de gemeente en de inwoners. "Ik zie het als mijn taak om burgers meer te betrekken bij de politiek."

"Ik ben geboren in Rotterdam, maar getogen in Oud-Beijerland. Toen ik bestuurskunde ging studeren keerde ik terug naar Rotterdam. Daar heb ik ervaren hoe belangrijk het is om toegankelijk te zijn. Deze stad heft me met open armen ontvangen. Ik heb de stad ook goed leren kennen. Als student had ik bijbaantjes, toen heb ik veel mensen ontmoet uit alle lagen van de bevolking. Ik heb de machteloosheid gezien van mensen over zaken die het dagelijks leven moeilijk maken, zoals armoede en veiligheid."

"Ik heb me voorgenomen dat ik in de politiek wil bijdragen aan het bestrijden van deze problemen. De relatie tussen burger en overheid is beschadigd, de uitdaging is om het vertrouwen te herstellen. Dat is aan lokale politici, want die staan dicht bij de samenleving. Iedereen moet zich welkom en gehoord voelen in een veilige omgeving. Ik zie het als mijn taak om burgers meer te betrekken bij de politiek."

"Politiek trok me altijd al aan, maar daar keek ik vroeger alleen naar van buitenaf, via de media. Om politiek ook van binnenuit te leren kennen heb ik als student stagegelopen bij de Tweede Kamerfractie van Denk. De dynamiek van de politiek wilde ik leren kennen. Ik keek achter de schermen

Naam:	Elika Rehim Zadeh
Gemeente:	Rotterdam
Partij:	Denk
Leeftijd:	23
Raadslid sinds:	2022
Beroep:	Beleidsadviseur Tweede Kamer

van de politiek en raakte in gesprek met bewoners, ik kon meepraten en niet alleen beleid op papier zetten. Ik heb zoveel meer begrepen van vraagstukken die spelen rond de overheid."

“Na mijn stage ben ik vier jaar werkzaam geweest in de Tweede Kamer, daar heb ik geleerd om diep in complexe zaken te duiken. Dit heeft me ervan overtuigd om me te kandideren voor de raadsverkiezingen. Wat er gebeurt in de gemeenteraad, daar hebben de meeste mensen geen idee van. Politiek staat ver bij hen vandaan. Maar ik wil dit veranderen, als raadslid wil ik toegankelijk zijn en signalen omzetten in politieke initiatieven, waaronder moties en dergelijke voorstellen.”

“Mijn kennis als beleidsmedewerker heb ik meegenomen naar de raad. Ik zit daar in de commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport, maar ik beperk me niet tot mijn eigen werkveld. Ik kijk graag ook bij andere raadscommissies, want ik wil kijken wat ik daaraan kan bijdragen. Als raadslid ben ik er voor de hele gemeente en ik wil mijn input leveren. Dat kan bijvoorbeeld via de burgemeester als het gaat om veiligheidsdossiers. Of ik ga het gesprek aan met wethouders als er zaken zijn die ik onder hun aandacht wil brengen.”

‘Onmacht van burgers wil ik voelen en omzetten in politieke initiatieven’

“Nu zit ik in de fase om uit te zoeken hoe ik de instrumenten gebruik die ik als raadslid ter beschikking heb, hoe ik de burger te pakken krijg. In het begin verdrink je in de stukken die je moet lezen. Commissievergaderingen kunnen soms urenlang duren, soms is het teveel en gaat er een deel ervan aan me voorbij. Maar commissievergaderingen worden opgenomen, ik kijk ze altijd terug.”

“Als raadslid ben je voor je informatievoorziening niet alleen afhankelijk van de wethouders. Rotterdam heeft

3
tips

van Elika

1. Raak je overvoerd door informatie tijdens een bijeenkomst, lees of kijk dan later nog eens terug wat er is gezegd.
2. Klop aan bij maatschappelijke organisaties, want die weten wat er speelt binnen de gemeente.
3. Beperk je niet tot je eigen portefeuille, maar volg voor het complete beeld ook wat er gebeurt in andere raadscommissies.

veel stichtingen, verenigingen en wijkteams die zich bezighouden met bepaalde delen en doelgroepen van de stad. We hebben ook een ombudsvrouw, waar burgers met klachten over de gemeente naar toe gaan. Deze organisaties weten wat er speelt in de stad, daar kun je als raadslid het gesprek mee aangaan. Zij informeren je over actuele kwesties die aandacht vragen, zodat je als raadslid weet in welke richting je moet kijken om je te oriënteren.”

“Mijn eerste yess-gevoel had ik toen ik mijn maidenspeech mocht doen over de situatie in Iran. Toen heb ik een motie ingediend om de Erasmusbrug groen te kleuren uit solidariteit met de Iraanse vrouwen, die elke dag de straat op gaan om te demonstreren tegen het gewelddadige regime. Mijn motie is raadsbreed aangenomen. Niet alleen is het raadswerk uitdagend, ik vind het ook eervol om voor de mensen op te mogen komen. Het brengt me alles wat ik ervan verlangde en meer.”

Tienduizenden rapporten hebben steeds meer invloed op gemeenten

Nederlandse universiteiten zijn een bron van kennis waar gemeenten steeds meer gebruik van maken. Jaarlijks verschijnen er meer dan 80.000 wetenschappelijke publicaties. Meer dan 30.000 worden gebruikt voor het ontwikkelen van overheidsbeleid.

Het streven van zowel de overheid als de wetenschap is om publiek gefinancierd onderzoek op universiteiten voor iedereen online toegankelijk te maken. Deze publicaties komen niet alleen de wetenschap ten goede, maar ook de maatschappij en de economie.

Kennis uit het hoger onderwijs komt steeds beter beschikbaar voor gemeenten via samenwerkingsverbanden tussen gemeenten, universiteiten en hogescholen. Zo hebben de gemeenten Delft, Leiden, Rotterdam, Tilburg en Utrecht afspraken gemaakt met universiteiten over samenwerking. Dit soort samenwerking komt steeds vaker voor, ook tussen gemeenten en hogescholen. De reden is dat gemeenten door de uitbreiding van taken meer behoefte hebben aan kennis en inzicht, die in het hoger onderwijs ontwikkeld worden, bijvoorbeeld via onderzoek.

Het Rathenau Instituut inventariseerde de kenmerken van deze samenwerkingsverbanden, waar ook raadsleden hun voordeel van kunnen hebben.

1. Er is vaak sprake van structurele samenwerking tussen een gemeente en een universiteit en/of een hogeschool, die voortborduurde op ad hoc contacten. Na verloop van tijd is de overtuiging gekomen dat structurele samenwerking effectiever, efficiënter en duurzamer is.
2. Vaak wordt de samenwerking bezegeld met een kleine basisfinanciering van de gemeente die continuïteit garandeert. De samenwerking ontwikkelt zich daardoor tot een platform voor projectmatige samenwerking.

TOEGANG VAN RAADSLEDEN TOT UNIVERSITAIRE KENNIS

De Nederlandse regering heeft open science op de politieke agenda gezet, eerst in 2013 nationaal en vervolgens in 2016 op Europees niveau tijdens het voorzitterschap van de EU. Om de Europese afspraken in Nederland te implementeren is in februari 2017 het Nationaal Plan Open Science (NPOS) ondertekend door tien organisaties uit onderwijs en wetenschap. Een van de hoofddambities van het NPOS is om alle wetenschappelijke publicaties (artikelen, boeken, rapporten) die met publiek geld zijn gefinancierd, voor iedereen open en toegankelijk te maken.

3. Het college van een gemeente is betrokken bij deze samenwerking.
4. Kennisvragen vanuit de praktijk en het beleid van gemeenten zijn leidend voor de invulling van de samenwerking.
5. Alle partijen zien zich als gelijkwaardig en zoeken naar voordelen die voor iedereen iets opleveren.

Meer dan 5.000 raadsleden bundelen hun krachten

Een sterke raad doet ertoe. Dat is het motto van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. Die zet zich in voor het zo goed mogelijk vervullen van de rol in de gemeenteraad. Ook ondersteunt de Vereniging raadsleden die actief zijn in het lokaal- en regionaal politiek-bestuurlijke krachtenveld.

Meer dan vijfduizend raadsleden hebben zich aangesloten bij de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De Vereniging realiseert haar doelstelling door raadsleden te ondersteunen met informatie, kennis en inzicht. Raadsleden kunnen rekenen op ondersteuning bij opleiding en ontwikkeling. De Vereniging biedt inzicht in vragen van individuele raadsleden over ontwikkeling en biedt daarnaast een overzicht in het aanbod van relevante opleidingen.

In de tweede plaats organiseert de Vereniging bijeenkomsten voor raadsleden over tal van actuele thema's. Altijd met sprekers die opheldering geven over de vele vraagstukken van raadsleden.

Tenslotte is de Vereniging een bastion van kennis die wordt vergaard via eigen onderzoek. Dit leidt tot tips, aanbevelingen en adviezen waarmee raadsleden en gemeenteraden het raadswerk kunnen ontwikkelen en verbeteren. Onderzoek door de Vereniging geeft ook houvast aan de lobby richting het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Tweede Kamer.

**Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden**

In 2005 werd de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden opgericht. In de vereniging bundelen raadsleden, burgerraadsleden, commissieleden, duo-raadsleden, steunfractieleden en fractiemedewerkers hun krachten.

- De vereniging wil een wegwijzer zijn voor raadsleden binnen een vitale, lokale democratie.
- De vereniging wil spil zijn in het netwerk van actoren in het gemeentelijk speelveld en dat netwerk in dienst stellen van raadsleden.
- De vereniging streeft naar professionele ondersteuning voor raadsleden zodat die optimaal in staat zijn hun plaats als hoogste orgaan binnen gemeenten in te vullen.
- De vereniging streeft ernaar raadsleden als groep die status binnen en buiten de overheid te geven, die hen toekomt als hoogste orgaan binnen de "eerste overheid". Om dit te bereiken is het nodig dat raadsleden en gemeenteraden sterk en krachtig in positie komen en blijven.
- Daartoe is nodig dat de vereniging nauw samenwerkt met -maar ook de belangen van raadsleden vertegenwoordigd en verdedigd bij- de andere belangengroepen van geledingen binnen de gemeentelijke organisatie, zoals die van raadgriffiers, gemeentesecretarissen, wethouders en burgemeesters maar ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in zijn algemeenheid.

Burgemeester

ERVARINGEN VAN EEN NIEUW RAADSLID

‘De burgemeester zegde toe dat er niet ontruimd gaat worden’

Sinds Stevie Nolten in de raad zit, kijkt ze niet meer hetzelfde naar de stad Utrecht. Ze ziet dingen om haar heen anders. Raadswerk is voor haar iets dat zich niet alleen binnen, maar vooral ook buiten het stadhuis afspeelt.

“Nooit heb ik eraan gedacht om raadslid te worden. Wat ik wel wilde was me inzetten voor een gelijkwaardige samenleving, maar liever achter de coulissen dan in de spotlights. Als vrijwilliger op de achtergrond wilde ik mijn bijdragen leveren. Tot ik Kamerlid Sylvana Simons hoorde spreken, toen voelde ik me vertegenwoordigd. Maar ik vroeg me ook af waarom ik van iemand verwachtte om mijn belangen te vertegenwoordigen, terwijl ik het zelf niet durfde.”

“Ik heb me toen verkiesbaar gesteld. We kregen één zetel in de raad, ruim vijfduizend mensen hebben op ons gestemd. Dagelijks spreken mensen in de stad mij aan. Het raadswerk is nieuw voor mij, hiervoor zette ik mij vooral buiten de politiek in voor maatschappelijke issues. Als inwoner bijvoorbeeld ervaarde ik de stad op een andere manier en vroeg ik aandacht voor onderwerpen die me aangaan door de straat op te gaan en te demonstraties te organiseren.”

“Niet langer ben ik een toeschouwer die kijkt naar wat er wordt besloten over de stad, nu maken we deel uit van het beslisproces in Utrecht. Ik heb gemerkt dat ik daardoor soms anders ben gaan kijken. Loop ik langs een leegstaand pand, dan ga ik nadenken; over hoe het komt dat het gebouw leegstaat en welke functie er mogelijk is.”

Naam:	Stevie Nolten
Gemeente:	Utrecht
Partij:	BIJ1
Raadslid sinds:	2022
Leeftijd:	30
Beroep:	Onderzoeker Nationaal instituut voor Beeld en Geluid

“Een beetje vreemd is het wel dat we nu onderdeel uitmaken van het systeem, terwijl we juist pleiten voor systeemverandering. Maar als je dingen anders wil, heb je de

raad nodig, want daar worden veel middelen verdeeld. Het is een plek om je geluid te laten horen. Er is zoveel te doen als raadslid dat ik er wel alle dagen in de week mee bezig zou kunnen zijn.”

“Maar het raadswerk moet zich niet alleen afspelen op het stadhuis. Ik wil mijn kennis uit de stad halen, ook bij mensen die niet de weg naar de politiek weten te vinden. Daardoor hebben we het ook over onderwerpen die minder besproken worden in de raad. Kraken bijvoorbeeld, daar heb ik een motie over ingediend. De burgemeester heeft toegezegd dat er bij kraken niet ontruimd gaat worden voor leegstand.”

“Waar ik aan moet wennen zijn de vele ongeschreven regels in de raad, het kost tijd en energie om die te leren kennen. Bijvoorbeeld over het bespreken van onderwerpen. Soms lijkt het of ik iets moet vinden van elke verkeersdrempel in de stad. Maar wil je een visie op de stad kunnen uitbouwen, dan is het inderdaad belangrijk om ook oog te hebben voor het detail.”

“Maar het is ook belangrijk dat inwoners weten wat er gebeurt in de raad. De politiek mag niet losgezongen raken van wat er in de stad afspeelt, het moet blijven gaan over mensen, en in onze keuzes mag niemand worden achtergelaten. Gelukkig weet ik de instrumenten van de raad steeds beter in te zetten. Het raadswerk wordt er steeds leuker door.”

3
tips

van Stevie

1. Beperk raadswerk niet tot het stadhuis, want politiek moet niet losgezongen raken van wat er speelt in de gemeente.
2. Kijk op straat naar wat je opvalt en laat je inspireren om daar iets mee te doen in de raad.
3. Focus niet alleen op de grote verbanden, maar schenk ook aandacht aan kleinere zaken.

‘Er is zoveel te doen in de raad dat ik er alle dagen mee bezig zou kunnen zijn’

11 LESSEN

van een halve eeuw raadswerk

In 1970 werd Rinze Visser (83) in de gemeenteraad van Lemsterland gekozen voor de CPN. Tegenwoordig is hij raadslid van De Fryske Marren namens de NCPN (Nieuwe Communistische Partij van Nederland). De nestor van de raadsleden heeft voor minder ervaren collega's een aantal praktische adviezen voor collega-raadsleden.

Wees overtuigd van je raadslidmaatschap

“In 1970 gaf het nog een zeker aanzien als je in de raad werd gekozen. Zelf was ik nog schuchter toen ik werd gekozen op 31-jarige leeftijd. Redelijk jong nog, tussen allemaal geweldige redenaars. Maar lang duurde het niet, want ik had al snel in de gaten dat ik ook kon wat zij deden. De raadsleden waren overwegend doorsnee inwoners, van een postbode en een schilder tot een sigarenwinkelier. Dat is nog steeds zo, de raad vormt een afspiegeling van de inwoners.”

Schenk aandacht aan mensen om je heen

“Omgaan met mensen leert je hoe je politiek moet bedrijven. Ze komen uit zichzelf naar je toe als ze problemen hebben met de gemeente. Aan hen merk je wat er zoal verandert in de politiek, wat je zelf nog niet zo scherp op je netvlies hebt. Mijn ervaring is dat vooral sociale kwesties alertheid vragen, want die zijn kostbaar, daar proberen gemeenten op te bezuinigen. Het is bijvoorbeeld geen uitzondering dat een gemeente financiële ondersteuning afwijst op oneigenlijke gronden, met verwijzing naar wetten die er niets mee te maken hebben. Zorg dat je er bovenop zit, want als raadslid draag je verantwoordelijkheid voor beslissingen die mensen raken.”

Koester een gezond wantrouwen

“Er zijn geen leukere, lievere mensen dan degenen die verantwoordelijkheid dragen. Maar zij zijn ook

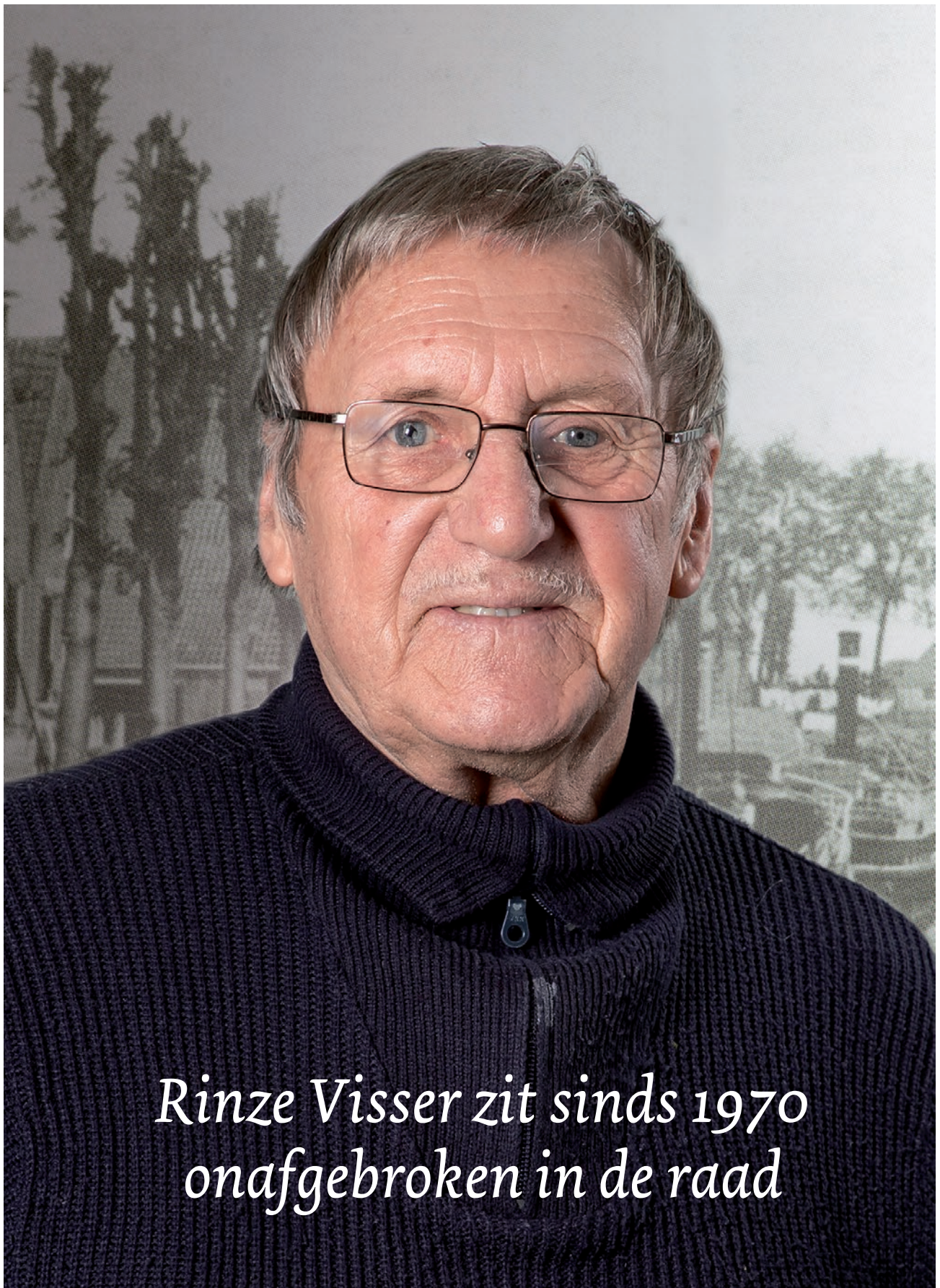
verantwoordelijk voor misstanden. Neem het voorbeeld van de uitkeringsgerechtigde in het ziekenhuis die hoort dat hij wel moet blijven solliciteren. Dit is wat er gebeurt met rechtvaardigheid als gemeenten genoodzaakt zijn om beleid uit te voeren voor weinig geld. Als raadslid heb je daar geen boodschap aan, je staat voor het algemeen belang.”

Laat je stem horen

“Vertel als raadslid waar het op staat, hoe dingen in elkaar steken. Zijn er zaken die niet kloppen, wijs er dan op. Denk niet dat je inbreng geen zin heeft, want je weet nooit wat het effect is. Vorig jaar hebben we met andere partijen in de raad een motie ingediend voor verhoging van het minimumloon. Later heeft het kabinet hiertoe besloten. Natuurlijk niet door een motie in De Fryske Marren, maar wie weet welke invloed we hebben gehad? Ook al weet je niet waar je inbreng toe leidt, je kan altijd een voorstel indienen, zelfs al krijg je geen meerderheid. Het gaat erom dat je opkomt voor wat jij belangrijk vindt.”

Wees niet bang voor fouten

“Als je langer in de raad zit krijg je een zekere rust, dan ben je niet meer zenuwachtig over de vraag of je het goed doet. Soms is je oordeel verkeerd, dan heb je te weinig tijd gehad om een voorstel te bespreken en het goede licht erover te laten schijnen. Voel je dan niet schuldig, want als raadslid ben je mens en kun je je vergissen.”

*Rinze Visser zit sinds 1970
onafgebroken in de raad*

Waak voor teveel enthousiasme

“Soms is het verstandig om juist geen motie in te dienen. Vooral als je weet dat je voorstel verworpen zal worden met een grote meerderheid. Dien je toch een kansloos voorstel in, dan ontmoedig je misschien mensen voor wie je juist wil opkomen. Dit weet je vaak nog niet als beginnend raadslid, maar politiek bedrijven leer je in de loop der jaren.”

Houd soms tactisch je mond

“Soms hoor ik een pleidooi waarvan ik me afvraag of het handig is. Door teveel te zeggen geef je mensen juist argumenten om tegen jou in stelling te brengen. Vooral als je in je enthousiasme nog eens extra je punt gaat uitleggen. Anderen kunnen de informatie die jij aandraagt dan weer tegen je gebruiken. Iets terughoudender zijn leer je als raadslid, je wordt vanzelf bedachtzamer. Dan besef je dat je niet per se het woord hoeft te voeren als je het eens bent met een ander. Steek die energie in zaken die meer aandacht vragen. Zeker als je in een kleine fractie zit, moet je strategisch omgaan met je tijd.”

Lees vooral dat wat ertoe doet

“Zit je net in de raad, dan heb je de neiging om alle stukken te lezen die je krijgt. Dat is echter teveel, je zou er de hele week mee bezig zijn. In het begin kan dat geen kwaad, want zo leer je hoe beleid in elkaar steekt. Maar zit je langer in de raad, beperk je dan tot wat er wordt voorgesteld en tot de conclusies, dan weet je vaak genoeg. Wil je meer weten over een onderwerp, ga je er dan pas nader in verdiepen.”

Werk samen waar het kan

“Luister naar wat andere raadsleden voorstellen, ook als ze van een andere partij zijn. Soms zijn hun ideeën zo gek niet. Waarom zou je er dan niet achter gaan staan? Door samen te werken bereik je meer als raadslid.”

Leer telkens bij

“Houd niet koste wat kost vast aan de manier van werken die drie jaar geleden succes had. Er gebeuren telkens nieuwe dingen in de politiek waar niemand ervaring mee heeft. Neem de crisis rond de opvang van vluchtelingen, kijk naar de energiecrisis, zie de huishoudens met schulden. Voortdurend krijg je te maken met vraagstukken die nieuw zijn, als raad moet je je daar telkens weer op instellen. Een raadslid van 23 staat er hetzelfde voor als een raadslid van 83.”

Let op wat er gebeurt buiten de gemeente

“Volg kritisch wat zich afspeelt in de Tweede Kamer en de wereldpolitiek, want wat daar gebeurt heeft gevolgen voor gemeenten. Kijk maar naar de invoering van de Participatiewet in 2015, toen dachten veel gemeenteraden dat ze niet alleen meer verantwoordelijkheden zouden krijgen maar ook extra budget. Nu hoor je geen raadslid nog pleiten voor meer zelfredzaamheid. Er is destijds een besluit genomen door de Tweede Kamer waarvan je op de klompen kon aanvoelen dat het verkeerd zou lopen. Kamerleden, raadsleden, ze zaten erbij, ze hadden kunnen weten wat er ging komen.”

OVER WELKE COMPETENTIES BESCHIKT EEN SUCCESVOL RAADSLID?

Wat maakt een raadslid tot een goed raadslid? En wat is daarvoor nodig? Het competentieprofiel laat zien met welke kernvaardigheden je je als raadslid kunt onderscheiden. De competentiescan brengt in beeld hoe u zich het snelst zo kunt verbeteren dat ook u binnenkort al die competenties bezit. Het competentieprofiel en -scan zijn ontwikkeld door organisatieadviesbureau Berenschot.

COMPETENTIEPROFIEL

Het competentieprofiel laat zien wat een goed raadslid bezit en waar een raadslid zich op kan ontwikkelen. Competenties zijn opgebouwd uit kennis, vaardigheden, motivatie en persoonskenmerken. Dit zijn eigenschappen die vaak niet aan de buitenkant te zien zijn.

DE TIEN COMPETENTIES:

1. Communiceren en luisteren
2. Initiatief
3. Omgevingsbewustzijn
4. Onderhandelen
5. Overtuigingskracht
6. Samenwerken
7. Inlevingsvermogen
8. Analytisch vermogen
9. Resultaatgerichtheid
10. Integriteit

COMPETENTIESCAN

De competentiescan is een zelfscan waarmee u inzicht krijgt in hoe u scoort op de tien (of twaalf) competenties. Dit biedt houvast bij het kiezen van cursussen, trainingen en opleidingen die de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden aanbiedt.

VOOR FRACTIEVOORZITTERS ZIJN ER NOG TWEE AANVULLENDE COMPETENTIES:

11. Coachen
12. Sturend vermogen

U kunt iedere competentie ontwikkelen. De ene vergt soms wel meer inspanning dan de andere. Het is lastiger om competenties te ontwikkelen die sterk zijn gekoppeld aan persoonskenmerken. Toch is het de moeite waard om hier als raadslid tijd en energie in te steken; u wordt een completer raadslid en u ook buiten het raadswerk maakt u stappen. Het in kaart brengen van uw sterke en zwakke punten helpt u ook als fractie vooruit: met inzicht in elkaars krachten en ontwikkelpunten kunt u als groep effectiever samenwerken en een gezamenlijke leer- en ontwikkelagenda opstellen.

COMPETENTIESCAN MAKEN

U maakt de competentiescan door een account aan te maken op www.raadsleden.nl. U kunt de zelfscan vervolgens invullen, waarna u direct het resultaat te zien krijgt. Bij het inzien van het resultaat krijgt u ook advies mee over welke cursussen u kunt volgen om de competenties te ontwikkelen waar u het minst op scoort.

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden staat voor ondersteuning, ontmoeting en belangenbehartiging voor raadsleden.

Ondersteuning

- Digitale leeromgeving
- Ombudsfunctie
- Vertrouwenspersoon bij bedreiging & intimidatie

Ontmoeting

- Raadsacademie
- Raadsledencongres
- Themabijeenkomsten bij u in de regio

Belangenbehartiging

- Voor faire vergoedingen
- Voor betere toerusting
- Voor meer zeggenschap in regionale verbanden

Lidmaatschap

Het lidmaatschap biedt vele voordelen: u kunt onze bijeenkomsten bijwonen, u hebt toegang tot de Digitale leeromgeving en u versterkt hét netwerk en de stem van raadsleden. Bovendien kunt u als lid altijd gebruik maken van de juridische vraagbaak en informeren wij u wekelijks over de belangrijkste ontwikkelingen die relevant zijn voor raadsleden.

Voor wie?

- Gemeenteraadsleden
- Commissie/ burgerraadsleden
- (BES-)Eilandsraadsleden

Kosten

Een individueel lidmaatschap kost € 87 per jaar. Wanneer de gehele raad collectief lid wordt, is het maar € 49 per raadslid. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden geldt als beroepsvereniging: dat betekent dat de contributie door de gemeente wordt vergoed.

De kosten voor het lidmaatschap worden per 1 januari 2023 gewijzigd, zie voor meer informatie: <https://www.raadsleden.nl/de-vereniging/lidmaatschap>

